

Konec vojne - konec nacizma?

Pred petindvajsetimi leti, dne 8. maja 1945, so Nemci sprejeli prezgodajno kapitulacijo. Z 9. majem, ob 00.01 uri je bila druga svetovna vojna v Evropi pri kraju. Narodi so se lahko oddahnili in se pripravili na delo, da zacelijo rane, ki jih je vsem zadalo skoraj sedemletno klanje. Pa ne samo vojna je bila s tem dnem končana, zgrudil se je tudi režim, ki je vse te grozote povzročil, ki je potegnil ves svet v vojno, ki je z masivno propagando prepričeval narod, da je izvoljen, da naj vlada drugim, manj vrednim narodom. Med temi so bili tudi taki, ki sploh niso bili vredni obstoja, ki jih je bilo treba popolnoma uničiti, saj so bili krivi vsega zla!

Nacionalizem v najbolj ostri, najbolj nečloveški obliki se je sam obsodil na smrt, pred petindvajsetimi leti pa je bila sodba izvršena. Sodba nad tistimi, ki so v mnogih zbudili najnižje instinkte, ki so človeško dostojanstvo brez obzira teptali v prah. Junaška doba ni bila pri kraju samo za tiste, ki so iz samoveljčja podjarmili miroljubne narode, temveč tudi za tiste, ki so starce, ženske in otroke, uboge kreature, ki se niso mogle braniti, streljali kot mačke, jih na tisoče in tisoče gnali v plinske peči, jih na milijone brezsmiselno uničili.

Po vojni so se mnogi krivci morali zagovarjati pred sodišči. Kar je tu prišlo na dan, je moralo odpreti oči tudi tistim, ki so se dali zapeljati, ki niso vedeli za vse, kar se je dogajalo na tihem, niso vedeli za vse zločine, ki so se rodili v pobesnelih možganih. Samo z grozo in gnusom zdravo čuteči človek more misliti na to, kar je zakrivil ponoreli nacionalizem, nacionalizem, ki ga tako ekstremnega in agresivnega še ni videl svet.

Toda hvala Bogu je vse to že mimo, je svetovna vojna in je nacizem že petindvajset let pri kraju. Živimo v miru, v času mirnega sožitja in medsebojnega spoštovanja. Ali pa navsezadnje morda vendar ni vse tako rožnato, ali zapeljani narod svoje preteklosti vendar še ni čisto premagal in je nacistična miselnost tudi v naši deželi in naši državi še navzoča? Da, včasih se človek tega vtisa ne more znebiti. Kako bi sicer bilo mogoče, da imajo ravno v naši domovini listi z izrazito nacistično tendenco tak velik uspeh? Kako bi sicer mogel naleteti na mlade ljudi, ki Hitlerja niso doživeli in ki trdijo čisto resnično, da je zločinca treba iskati na drugi strani, da se je Nemčija morala samo braniti? Kako bi si drugače mogel razložiti dejstvo, da so se avstrijska protorna sodišča ravno v procesih proti vojnim zločincem tako pogosto »zmotila«, tako da so se zaskrbljeni patrioti že bali za mednarodni ugled Avstrije? Izgovor za tako zadržanje je potem vedno, da je te stvari treba že enkrat pozabiti, da so ti prestopki že zdavnaj zastarani. Toda takih zločinov ni mogoče pozabiti, kaj takega nikoli ne zastara. Že zaradi tega ne, da tudi mladino vedno spet opozorimo na to, kam nacizem lahko privede. Dokler se še upajo formirati stranke, ki s svojim imenom in svojim programom močno spominjajo na NSDAP, dokler gotovi ljudje skušajo opravičevati Hitlerja in njegove pomočnike, češ da ni uničil 6 milijonov Judov, temveč »samo« dva milijona in pol, tako dolgo ne moremo biti varni pred prepovedjo nacizma.

In kar se tiče zadržanja večinskega naroda do nas koroških Slovencev? Z zadovoljstvom lahko ugotovimo, da nas pretežno večina priznava kot enakopravne in enakovredne državljane in sodečelane. Toda koliko je še sovraštva, nacistične dediščine, ki se ne izraža v deportacijah in smrtnih

Invazija v Kambodži ogroža SALT

Sovjetska zveza preti s konsekvencami — Amerika ustavila bombne napade

Sovjetski ministrski predsednik Kosigin je v ponedeljek na tiskovni konferenci v Moskvi izjavil — v ostalem prvi, odkar je leta 1964 prevzel svoje posle — da bo Sovjetska zveza spričo napada Združenih držav Amerike v jugovzhodni Aziji, preverila vso dosedanje politiko, kajti prihod ameriških čet v Kambodžo bi imel lahko nedogledne posledice mednarodnega položaja. Odločitev, o sklicanju indokitajske konference v Ženevi, bi morali prepustiti samo deželam: Kambodži, Vietnamu in Laosu. Sedaj ni več časa za konference, treba je samo še

naju, je Kosigin dejal, da tudi pri tem srečanju sloni vse na zaupanju. Prav zaradi tega bo Sovjetska zveza v prihodnje ravnala prav previdno.

Končno Kosigin ni izključil možnosti, da bi Sovjetska zveza zaradi najnovejših dogodkov preverila vprašanje pomoči Severnemu Vietnamu. Podrobnosti o tem ni navedel.

Med Kosiginovo tiskovno konferenco je Pentagon v Washingtonu naznanil, da bodo Združene države Amerike ustavile bombardiranje protiletalskih položajev v Sever-

S tanki prodirajo južnovietnamske čete v Kambodžo, da bi preprečile umik komunističnim oddelkom severno od Phnom Penha. Okrepitev sedemsto mož so s helikopterji prepeljali v severni del področja, da bi presekali pot številka 7. „Naša naloga je, da ulovimo tisto, kar se nam je izmaknilo pri prvem udarcu,“ je izjavil ameriški polkovnik Clark.

dejanj. Sovjetska zveza poziva vse miroljubne sile sveta, da se zavzamejo, da bi ustavili in končali ameriško agresijo. Američani so na ta način »grobno kršili« ženevski indokitajski sporazum.

nem Vietnamu. Seveda pa bodo te varnostne ukrepe »po potrebi« ponovno vpeljali.

Malo plena

Iz vojaških krogov v Saigonu so v ponedeljek objavili, da je osem tisoč ameriških vojakov in 22 tisoč južnovietnamcev prekorajilo kamboško mejo v dolžini 560 kilometrov in prodri 50 kilometrov globoko v notranost dežele. Pri napredovanju so odkrili več skladišč orožja in hrane. Po ameriških podatkih so komunisti v teh bojih izgubili 641 mrtvih, po južnovietnamskih vesteh pa skoraj dva tisoč.

Zaupanje se maje

Kosigin je nadalje izjavil, da je Nixon dejansko prekršil tudi sklep svojega predhodnika Johnsona, da bi prenehali z letalskimi bombnimi napadi in drugimi vojaškimi operacijami na Severni Vietnam. Na vprašanje, ali bi mogel položaj v Indokini kaj vplivati na konferenco SALT na Du-

O gradnji evropskega protosinhrotrona

Fiziki ustanove CERN so zaskrbljeni zaradi zamud pri uresničitvi načrta o gradnji velikega evropskega atomskega pospeševalnika (protosinhrotrona) z močjo 300 GEV in so zaradi tega proučili razne druge možnosti.

V poročilu, ki ga je izdala evropska organizacija za atomsko proučevanje, ki ima svoj sedež v Meyrinu v Švici, je rečeno, da so proučili možnost, da bi zgradili veliki pospeševalnik (postopoma s pomočjo ločenih magnetov, tako da bi se zmogljivost lahko postopoma povečevala od 150 na 300 GEV.

Fiziki pravijo, da bi se na tak način lahko zgradil pospeševalnik v vseh krajih, kjer so ga predlagali in tudi v Švici, o čemer dosedaj še ni bil govor. Poročilo nadaljuje, da so tudi sklenili, da bodo novi predlog proučili ustrezni znanstveni organi.

Do najresnejših težav je prišlo, ko je Za-

obsodbah, kakor v nacistični dobi, marveč v izbruhih zaničevanja in nezaupanja v vsakdanjem življenju, v najožji sosesčini, pa tudi v javnosti, kakor je pokazala pred nedavnim diskusija bralcev v nekem koroškem časopisu.

OBJAVA

Sprejemni izpiti na Državni gimnaziji za Slovence bodo v soboto, dne 11. julija 1970, s pričetkom ob 8. uri. Sprejemni izpit za I. razred obsega slovenščino, nemščino in računstvo. Izprašuje se snov 4. šolske stopnje. Za vstop v višje razrede je potreben osebni razgovor z ravnateljem šole.

Prijave za sprejemne izpite lahko opravite osebno v šolski pisarni ali pa pisмено na naslov: Državna gimnazija za Slovence, 9020 Klagenfurt-Lerchenfeldstraße 22.

Za izpit je treba predložiti tele dokumente:

1. rojstni list,
2. dokaz avstrijskega državljanstva,
3. spričevalo 4. šolske stopnje ljudske šole.

Popis učenca pošlje vodstvo ljudske šole neposredno na naslov ravnateljstva Državne gimnazije za Slovence.

Ravnateljstvo

VABILO

Državna gimnazija za Slovence pri srčno vabi na

ŠOLSKO AKADEMIJO

ki bo v nedeljo, dne 7. junija 1970, ob 14.30 uri, v Delavski zbornici (Arbeiterkammer) v Celovcu.

Ravnateljstvo

Velikanske armade na sovjetsko-kitajski meji

Londonski inštitut za strateško proučevanje ceni kitajsko vojsko na sovjetski meji na 47 divizij, to je 564.000 vojakov; tem je treba dodati še 814.000 mož, ki pripadajo ljudski milici ter stražijo ob meji. Sovjeti imajo ob meji 62 divizij, to je 658.000 vojakov; tem je treba dodati še 28 divizij razmeščenih na Daljnem vzhodu in v Mongoliji.

Ali bodo pariška pogajanja o Vietnamu propadla?

V Parizu se delegaciji (ameriška in severnovietnamska) brezplodno pogajata za sklenitev miru v Vietnamu. Tako tudi seja številka 64 v palači mednarodnih kongresov na pariški Aveniji Kleber ni premaknila pogajanj z mrtve točke.

V izjavi severnovietnamske vlade je med drugim rečeno, da hoče Nixon samo nadaljevati svoj načrt vietnamizacije agresivne vojne v Vietnamu ter je ponovno poudarjena zahteva po popolnem in brezpogojnem umiku ameriških in satelitskih čet. Hanojska vlada v dokumentu trdi, da je razširitev vojne na vse tri države Indokine »bistvo nove Nixonove azijske doktrine«, katere cilj je, da bi se Azijci bojevali proti Azijcem.

V krogih konference se je govorilo predvsem o nameravani vrnitvi načelnika severnovietnamske delegacije Xuan Thuyja v Hanoi. Verjetno je, da gre za protestno gesto proti ZDA, ki še sedaj niso določile naslednika bivšega načelnika ameriške delegacije Cabot Logea. Ta je dal ostavko že pred dvajsetimi tedni. Novega voditelja delegacije ZDA pa še niso določili.

Veliki pomorski manevri sovjetskega brodograja

Sovjetski tisk je najavil velike pomorske manevre, ki jih nazivajo »ocean« in na katerih sodeluje vsa sovjetska vojna mornarica v vseh svetovnih morjih. Poveljnik sovjetske mornarice admiral Sergej Gorškov je povedal, da se vršijo manevri na »ogromnem področju morij« in to na Atlantskem in Tihem oceanu, v Barentsovem morju, Norveškem morju, Severnem Lednem morju, Japonskem morju, ob Filipinih, v Sredozemlju, v Črnem in v Baltičkem morju. Admiral je tudi izjavil, da imajo pri manevrih zelo pomembno vlogo atomske podmornice in pomorsko letalstvo. Manevri so na odprtih morjih daleč od mednarodnih pomorskih prog, pri čemer upoštevajo interese drugih držav in spoštujejo mednarodno pravo.

Sovjetski globalni pomorski manevri bodo trajali še ves mesec maj 1970.

OD TEDNA DO TEDNA

KRUTE OBSODBE V GRČIJI

Najnovejša obsodba 26 grških razumnikov, ki so bili obtoženi delovanja proti vladavini polkovnikov, je vznemirila ves svobodni svet. Mnogi so sicer napovedovali še hujše kazni v trenutku, ko je sam ministrski predsednik G. Papadopoulos z javno izjavo zahteval strogo sodbo. Prevladuje mnenje, da se vojaški sodniki le niso upali izreči smrtnih obsodb, ker so pod vtisom svetovnega javnega mnenja. Nekaj dni poprej so Skandinavci pred evropsko komisijo za človekove pravice zahtevali bojkot grškega režima; že pred obsodbo je bil tudi sklican sestanek ministrov evropskega sveta v Strasbourgu.

Pred dobrim mesecem je bilo pred vojaškim sodiščem 19 mladincev, in sicer pod obtožbo, da so sodelovali v združenju Mladina Lambrakis. Še zdaj ni znano o njih, kje so pravzaprav zaprti. Sedaj je bilo pred sodiščem 32 grških razumnikov, med njimi tudi ženske, več je tudi univerzitetnih profesorjev. Prof. Dionysios Karayorgas je bil obsojen na dosmrtno ječo. Trije drugi razumniki — profesorji, časnikarji in farmaceuti — so bili obsojeni na 18 let; neki uradnik na 15 let; šofer in sodnik na 2 leti; bivši general, advokat, študent in asistent na univerzi na 8 let; zdravnik in električar na 7 let; odvetnik na 6; odvetnik, založnik listov, študent in gospodarstvenik na 5 let; prav tako na 5 let so bili obsojeni nadaljnji štirje razumniki, na tri leta eden, pa tudi neka uradnica in študent na 1 leto in neki profesor; 6 razumnikov je bilo oproščenih.

FRANZ J. STRAUSS SPET PREDSEDNIK CSU

Na kongresu Krščansko-socialne stranke (CSU) v Münchnu je bil zopet izvoljen za predsednika stranke dr. Franz Josef Strauß. Zanj je glasovalo 477 od 500 odposlancev. CSU sodeluje s CDU, to je Krščansko demokratsko stranko, ki ji načeluje dr. Kiesinger, naslednik dr. Adenauerja. Obe stranki sta danes v opoziciji proti socialistično-liberalni zvezni vladi.

Dr. Strauß je bil minister za narodno obrambo v času Adenauerjeve vlade, vendar je moral odstopiti zaradi afere, ki jo je sprožil časopis »Spiegel«. Pozneje je zopet postal zvezni minister v času velike koalicije, v kateri so sodelovali tudi socialni demokrati. Dr. Strauß je na glasu desni-

čarja, vendar ni na kongresu kritiziral nove politike zблиževanja s Sovjetsko zvezo in Vzhodno Nemčijo. V tem pogledu je solidaren z dr. Kiesingerjem, ki je tudi dal pristane na Brandtov obisk v Vzhodni Nemčiji.

ŠE VEČ VIETNAMCEV JE BILO V JUŽNEM VIETNAMU POBITIH

Ameriško vojaško poveljstvo dosledno nadaljuje preiskavo v zvezi s pokolom, katerega so bili obdolženi ameriški vojaki pri My-Laiu (Song-My). Preiskava je dognala, da ni bilo ubitih samo okrog 100 ljudi, kakor so prvotno domnevali, temveč 450 do 500 oseb; to so bili predvsem otroci, ženske in starčki. To trdi časnikar Seymour Hersch, ki je napisal o tem članek za ameriški časopis »Harpers«. Pobite so pokopali v treh jamah. Hersch navaja za to priče, in sicer iz vrst ameriških vojakov.

KONFERENCA AMERIŠKIH VELEPOSŁANIKOV V TEHERANU

Te dni se je zaključila v Teheranu v Perziji (Iranu) letna konferenca ameriških diplomatskih predstavnikov pooblaščenih v državah Srednjega in Bližnjega vzhoda. Konferenci je predsedoval podtajnik v zunanem ministrstvu Richardson. Navzoča sta bila tudi zastopnika za vprašanje Bližnjega in Srednjega vzhoda Sisko in Mecomber.

V Teheranu se je tako zbralo 15 veleposlanikov Združenih držav Amerike skupno z ravnateljem ameriške vladne ustanove za informacije Shakespearjem in diplomat-

Pred kratkim sta dva Kitajca v New Yorku izvršila atentat na namestnika ministrskega predsednika Nacionalne Kitajske Čang-Cing-Kuo, Čangkajskovega sina. Dva strela sta zgrešila k sreči svoj cilj. Oba storilca je policija aretirala.

skim predstavnikom ZDA pri Organizaciji severnoatlantskega pakta (NATO) Ellsworthom.

Konferenca je bila v tajnosti. Vendar se je izvedelo, da so tam razpravljali zlasti vprašanje krize med Izraelci in Arabci in o izidu potovanja državnega podtajnika Sisca ter njegovih razgovorov v Kairu, Tel Avivu in Beirutu. V istih krogih so povedali, da je bila Siscova misija popolnoma negativna.

PREDSEDNIŠKE VOLITVE V KOLUMBIJI IN OBSEDNO STANJE

Pretekli teden so bile v Kolumbiji predsedniške volitve, na katerih je zmagal kandidat strank vladne koalicije Pastrana Bodrero. Ta je dobil pribl. 50 tisoč glasov več od svojega glavnega nasprotnika, desničarskega generala Gustava Rojas Pinilla.

Novi 27-letni predsednik Bodrero je odvetnik po poklicu, bo 7. avgusta prevzel funkcijo predsednika republike. V državi so medtem proglasili obsedno stanje zaradi neredov, ki so jih sprožili pristaši poraženega kandidata in predstavnika skrajne desnice generala Rojas Pinille.

General, ki je dobil samo 50 tisoč glasov manj od Bodrera, je obtožil vlado, da je potvorila rezultate glasovanja ter se sam proglasil za zmagovalca na volitvah.

Predsednik republike Lleras Restrepo, ki je proglasil obsedno stanje in policijsko uro, je dejal, da je v državi v teku zelo hud prevratniški poskus, ki ga bo zatrl z največjo odločnostjo.

VOLILNA FARSA V JUŽNI AFRIKI

Še ene volitve so bile pred kratkim, in sicer v južnoafriški republiki za obnovo parlamenta. Šlo je za četrte volitve po letu 1961, ko so razglasili republiko. Za 166 poslanskih mest se je potegovalo 408 kandidatov, ki pripadajo sedmim strankam. Volilno pravico je imelo okrog 2.200.000 oseb, seveda belcev, medtem ko 15 milijonov črncev, poldrugi milijon mešanecv in kakih 600.000 Azijcev ni imelo volilne pravice. Zmagala je Nacionalistična stranka ministrskega predsednika Johna Vorsterja, ki je že dvajset let na oblasti.

Dokončni izidi volitev so sledeči: Nacionalna stranka 117 poslancev (prej 119); Združena stranka 47 poslancev (37), Napredna stranka enega poslanca (1). V enem volilnem okrožju se bodo morale volitve ponoviti.

Četverni pogovori v Berlinu o položaju tega mesta: francoski veleposlanik Seydoux de Clausonne, sovjetski veleposlanik Abrasimov, ameriški veleposlanik Kenneth Rush in britanski veleposlanik Sir Roger Jackling (od leve proti desni).

TEDENSKO OGLEDALO — KOMENTAR — REPORTAŽA — TEDENSKO OGLEDALO — KOMENTAR — REPORTAŽA — KOMENTAR — TEDENSKO OGLEDALO

DVA VDORA

21. avgust 1968 — vdor čet sovjetskega bloka v ČSSR (Češkoslovaško).

1. maj 1970 — vdor čet ZDA in Južnega Vietnama v Kambodžo.

Dva datuma, ki sta vendar groba poenostavitve dogodkov, kajti že prej je sovjetski imperializem okrnil do zadnjega državno neodvisnost Češkoslovaške, Kambodža pa je bila že nekaj let sem izhajališče napadov severnovietnamskih čet in Vietkonga na ozemlje Južnega Vietnama.

Oba svetovna policista sta utemeljila svoj vdor v drugi državi čisto enostavno — ogrožena je bila varnost. Tam varnost ČSSR, ki so po njej že spet stegovali šape grozni imperialisti zahodnega kova in ji s tem hoteli ukrasti dobrine »socialističnega« napredka, tu varnost ameriških čet v Južnem Vietnami in južnovietnamska vlada sama. Znano je, da so čete Severnega Vietnama že pred leti vdrle v Kambodžo, z njimi tudi Vietkong, ki ima v tej državi svoj glavni stan. Ze stmoglavljene predsednik Sihanuk je bil brez moči proti sazovraženim Vietnamcem, s političnim nihanjem zdaj na to, zdaj na ono stran, je hotel izbiti za svojo domovino čim več ugodnosti. Zdj se je opiral na Mao Ce Tungo, na pomoč Severnega Vietnama in Vietkonga, preklel ostudne Amerikance, zdaj je zopet prosil Amerikance, naj le ostanejo v območju južnovzhodne Azije, ker da bi sicer pretela grozna nevarnost od požrešnega kitajskega zmaja. Sihanuka so pognali, ko je potoval po Sovjetski zvezi in Kitajski. General Lon Nol je obljubil spremembo v državi, konec korupcije, popolno neodvisnost. Vojaških

uspehov ni bilo, zato pa so njegovi vojaki začeli klati južnovietnamsko manjšino: staro sovraštvo. Kambodžanci budisti, južnovietnamska manjšina pretežno katoliška, sumili so jo sodelovanja z Vietkongom; Vietnamci so razrušili v srednjem veku cve-točo državo Kmerov v Kambodži; ruševine mesta Angkorja so nema priča nekdanjega razcvita. Za časa francoske zasedbe v Indokini so bili vodilni gibčni Vietnamci.

Dien Bien Phu

Odločilno bitko so zmagali Ho Ši-minhovi borci proti Francozom pri Dien Bien Phuju. Nastale so štiri države. Severni in Južni Vietnam, Kambodža in Laos. Mednarodne politične spletke so seveda preprečile popolno neodvisnost in mir v tem koncu Azije. Najbolj krvave so postale posledice v Vietnamu. V Laosu kljub zasedanjem in pogodbam ni prišlo do miru. Oba tabora sta pretrgala papir, ki sta ga podpisala. Le Kambodža se je zaradi stalnega gaganja princa Sihanuka držala toliko, kolikor so ji to pustili sosedi. Tako Laotijci kot Kambodžanci pa so se bali nadoblasti Vietnamcev. Klanje v razdeljeni sosednji državi se je raztegnilo na Laos in Kambodžo. Vedelo se je, da je glavni stan Vietkonga nekje v Kambodži, Amerikanci so zasledovali bežeče upornike tja, Sihanuk je pretrgal diplomatske zveze z ZDA, jih čez nekaj let zopet oživil, navezadnje pa je CIA strmoglavil Sihanuka. Pričakoval si je prednosti. Bivši predsednik se je povezal še tesneje s Kitajci, nekje ob vietnamsko-laoski-kitajski meji se je srečal z uporniki

iz Laosa, Južnega Vietnama in predstavniki Severnega Vietnama. Sklenili so skupno postopanje proti »imperialistom«, prej ali slej bi se seveda iz tega izcimila po mnenju raznih opazovalcev komunistična nadoblast Kitajcev.

Politika generalov

Indonezijski zunanji minister Malik se je trudil za konferenco o Kambodži. Taka konferenca bi morala seveda po najnovejših dogodkih v deželi Kmerov obravnavati tudi položaj v drugih državah Indokine. Po ameriškem vdoru pa so se komunistični voditelji vsedli še tesneje skupaj, tako da od take konference ni bilo pričakovati kaj prida v smislu Američanov in njihovih zaveznikov.

Domino bivšega zunanjega ministra Johna F. Dullesa se je obrnil. Za Vietnamom in Laosom so se Amerikanci vsedli še v Kambodži v kačje gnezdo. Svojo vojaško prisotnost so sicer omejili sam na osem tednov. Obnovili so se tudi letalski napadi na Severni Vietnam. Čeprav prodirajo zavezniške čete po vojaških poročilih baje hitro in uspešno, čeprav je padlo že precej »komunistov«, do zaželenega uspeha še niso prodrli. Obrambni minister je zagrozil Severnemu Vietnamu z bombnimi napadi v polnem obsegu kot poprej, če bi se upali ojačiti vojaško dejavnost v Kambodži. Generali v Pentagonu in predsednik v Beli hiši najbrž niso pomislili, da se je taka politika izjalovila že za časa predsednika Johnsona; za ta blazni korak so se odločili kljub svarilom in ugovorom v senatu in reprezentančnem domu. Razni senatorji že vidijo nevarnost za ameriško demokracijo, če bi generali in industrijalci dobili pre-

veliko moč v politiki. Prej bi bilo treba urediti položaj doma, rešiti rasno vprašanje, ustaviti inflacijo, rešiti še nešteto drugih vprašanj. Izgleda pa, da opozicija v senatu in reprezentančnem domu trenutno ne bo mogla preprečiti Nixonove politike, ki se vselej še opira na tonkinško rezolucijo iz leta 1964, ki jo je Johnson razumel kot bojno napoved proti Severnem Vietnamu. Odkrite bojne napovedi pač ne bo, ker sta SZ (Sovjetska zveza) in Kitajska obvezani, da bi v tem primeru priskočili na pomoč Hanoju.

Ameriški senat je zadnje čase sploh izgubil v veliki meri svoj pomen, ker ima predsednik dalekosežne pravice v zunanji politiki in na skorajda brezmejnem območju narodne varnosti. Edino, kar more sedaj skupno z reprezentančnim domom še doseči, so razne resolucije, ki pa tudi ne morejo odločilno obrniti dogodkov. Ena možnost bi bila, da bi senat zaprl denarne vire bojni blaznosti v južnovzhodni Aziji, a ta je precej neresnična.

V Sovjetski zvezi se opira Brežnjev vse močnejše na sokole v vojaških uniformah, enako kot Nixon, ki je obljubil konec vojne v Južnem Vietnamu. Sovjetski imperialisti imajo težave v svojih mejah, skušajo jih odstraniti z vojaškim škornjem in prijateljskimi pogodbami z zasužnjenimi narodi, ameriški pa se sklicujejo tudi na prazno slamo, ki ima samo eno dobro lastnost: da namreč izvrstno gori. Edini, ki lahko pridobi s politiko topov in bomb v južnovzhodni Aziji je Mao Ce-tungova Kitajska, ki pa je v srcu prebivalcev bivše Indokine tudi zasovražena kot imperialistična sila.

Jože Wakounig

Naše vrednote: vera krščanska, beseda slovenska

Dr. Valentin Inzko na zaključni prireditvi v Št. Petru pri Št. Jakobu

»Zopet je dala povod za naše srečanje zaključna prireditelja in razstava gospodinjske šole v Št. Petru, na katero so nas povabile tudi letos gojenke in sestre. Pravzaprav nastopajo ob tej zaključni prireditvi dekleta dveh gospodinjskih šol. To se pravi: gojenke sedemmesečnega tečaja, ki ga vodi kot ravnateljica sestra Salvatora in dekleta enoletne gospodinjske šole pod vodstvom sestre ravnateljice Karnele. Medtem ko zaključijo dekleta sedemmesečni gospodinjski tečaj 15. maja, se konča pouk na enoletni gospodinjski šoli kot na ostalih avstrijskih šolah ob začetku meseca julija.

Razumljivo je, da ni mogoče prikazati z eno razstavo, kar so se dekleta v gospodinjski stroki naučila tekom tega šolskega leta, kot ne bi mogle podati gojenke s prireditvijo podrobnega vpogleda v delo, ki ga opravljajo šola na podlagi predpisanih učnih načrtov. Da izpolnjuje tozadevno šola vse svoje naloge, je bilo tekom šolskega leta potrjeno in priznано tudi po osebah, ki jim je naložena službena dolžnost, da se kot šolski nadzorniki udeležijo pouka na šoli ter se o uspehih sami prepričajo. Brezdvomno smemo gospodinjsko šolo šolskih sester v Št. Petru uvrstiti v strokovnem in pedagoškem oziru med najbolj napredne strokovne šole v deželi.

Veliko je danes govora o spremembi strukture na podeželju. Vedno manj je samostojnih kmetij, marsikatere včeraj še domosne obrti propadejo, industrija se veča, kmečko prebivalstvo najde v vedno večji meri zaposlitev v tovarnah in raznih podjetjih ne le v domačem kraju, temveč tudi v Celovcu in Beljaku, naša dekleta so zaposlena v uradih, mladina obiskuje glavne šole, gimnazije, strokovne šole, pedagoško akademijo in univerzo v obsegu, kot prej še nikoli. Ta naval na šole se bo v bodoče še večal, ker se vsak zaveda, da je izobrazba posameznika velika sila, kapital, brez katerega dandanes nihče ne more več shajati, ako hoče v življenju obstati in se uveljaviti. V toliko je upravičeno govoriti o modernem času, ker nam prinaša skoraj že vsak trenutek, ne le vsak dan, nova presenečenja in spremembe v družbi in svetu, nov način dela in življenja.

Kdor se je udeležil zaključnih prireditev gospodinjskih šol v preteklih letih, ta je opazil, koliko se je tudi v tej šoli iz leta v leto spreminjalo. Prišlo je v glavnem poslopju do obnove prostorov, učilnice, pred leti kapele, šola je dobila centralno kurjavo, kuhinjo, a tudi drugi prostori sodobno opremo, v bližini glavne hiše je bila dozdana poleg prenovljenega gospodarskega poslopja nova hiša, decembra lani, na praznik Breznadežne je mogel škof dr. Köstner blagosloviti novo kapelo, medtem ko moremo danes po zaslugi šolskih sester praznovati dogodek uspešnega zaključka gospodinjskega tečaja v tej prostorni in za res lepi dvorani. Tudi v zadnjih mesecih je nastalo tu nekaj novega, in sicer okusno izdelan oder za kulturne nastope. Dvorana sama pa bo služila med šolskim letom poleg tega kot telovadnica, ki — ko bo enkrat docela opremljena — v nobenem oziru ne bo zaostajala modernim telovadnicam na kateri koli drugi avstrijski srednji šoli.

Vse kar spada k zunanosti šole, k opremini itd. se stalno spreminja ter dobiva moderno lice. Sestre pa so kot napredne vzgojiteljice in prijateljice naše mladine spoznale, da bo treba tudi strukturo, stroj šole, prilagoditi razvoju in zahtevam časa. Videle so, da bo le del deklet mogel ostati v bodoče doma in kmetiji, da bo spričo velikih sprememb v načinu življenja po vaseh, v katerih se uveljavlja v poletnih me-

secih vedno bolj tudi pri nas tujski promet, marsikatero dekletu ubralo glede izobraževanja in šolanja drugo pot, kot so jo ubirala kmečka dekleta ter sploh dekleta s podeželja nekdanj. Šolske sestre vodijo sicer sedemmesečni gospodinjski tečaj za dekleta naprej, vendar so poleg te šole ustanovile leta 1967 nov tip šole, in sicer enoletno gospodinjsko šolo, ki jo uvršča šolska zakonodaja iz leta 1962 v okvir avstrijskih srednjih šol. Medtem, ko je bilo vpisanih v gospodinjsko šolo — torej za obisk sedemmesečnega tečaja — ob začetku šolskega leta 1969/70 27 deklet, obiskuje enoletno gospodinjsko šolo 24 deklet. Poleg tega obstaja še šivalna šola, vodijo pa šolske sestre tudi otroški vrtec, kot je tudi gospodarstvo šole v Št. Petru zgledno in moderno urejeno.

Sam poučujem letos v obeh gospodinjskih šolah bodisi slovenščino ali nemščino ter imam tako možnost od blizu spoznati delo sester v tem zavodu. Prišel sem do zaključka, da so šolske sestre, kljub temu, da prevladuje o redovnicah med ljudmi na splošno mnenje, kot da so svetu popolnoma odmaknjene, napram današnjemu svetu odprte ter stojijo v vsakem oziru sredi živ-

V MESTNEM GLEDALIŠČU V CELOVCU:

Musical „My Fair Lady“

Niti libretist Alan Jay Lerner, ki je imel na voljo Georga Bernarda Shawa komedijo »Pygmalion«, niti komponist tega besedila Frederick Loewe nista slutila, da bosta vprav s tem delom »My Fair Lady« postala čez noč slavna in dosegla uspeh, ki ga doslej še ni prekosil noben drug musical. Dne 15. marca leta 1956 je bila v newyorškem gledališču »Mank-Hellinger« krstna predstava musicala »My Fair Lady«, ki je našla v ameriškem tisku nepričakovano pozitiven odmev. Celu znani newyorški gledališki kritiki so pohvalili delo.

Musical »My Fair Lady« ni doživelo samo umetniškega triumfa, nego je potolklo tudi vse dosedanje gospodarske rekorde glasbenega gledališča. Saj so jo samo na Broadwayu igrali kar 2717 krat, torej dlje, kot kako drugo muzikalno gledališko stvaritev. V Londonu na primer, je bilo na 2281 predstavah 4,3 milijona gledalcev. V Stockholmu je šel ta musical 776 krat čez gledališke deske: videlo ga je nad osemsto tisoč ljudi, torej več kot ima mesto prebivalcev. »My Fair Lady« so uprizorili še: v Amsterdamu, Oslu, Helsinkih, Hopenhagenu in Reykjaviku, Buenos Airesu, Mexico Cityju, Melbourneu, Brisbani, Milanu in Dunaju, v Christchurchu v Novi Zelandiji in Haagu. Ko so v Združenih državah Amerike stali pred problemom, kaj naj pošljejo tipično ameriškega v Moskvo v okviru kulturne izmenjave, so se odločili za musical »My Fair Lady«. Ko so v Hollywoodu v režiji Čukorja, v glavnih vlogah sta nastopila Rex Harrison in Audrey Hepburn, posneli ta musical kot film, je »My Fair Lady« dosegel nov umetniški in gospodarski rekord. Stroški za film so znašali 20 milijonov dolarjev (ali v našem denarju okrog 500 milijonov šilingov).

Kratka vsebina: V londonskem predmestju živi preprosta mladenka — cestna prodajka cvetic Eliza Doolittle, katero vzame na svoj dom v vzgojo profesor fonetike Henry Higgins. Po dolgem trudu in naporu uspe Higginsu iz neotesanega dekleta napraviti resnično angleško damo — Lady. V šestih mesecih trdega, včasih prave mučilnice, jezikovnega učenja, jo predstavi na diplomatskem plesu kot princeso, seveda se medtem profesor zaljubi vanjo, kar tudi ne sme manjkati v vsaki storiji.

To kar se je dogajalo na številnih drugih odrih, se je ponovilo tudi v celovškem Talijinem hramu. Veselo razpoloženje, kot že leta ne pri kaki zabavni igri, je vladalo na premeri musicala »My Fair Lady« tistega večera. Viharni aplavzi med prizori in dolgo trajno odobravanje na kraju predstave, so bili zunanji znaki pristnega navdušenja gledališnega občinstva.

Kako je prišlo do tega, za Celovec tako nenavadnega odrskega uspeha, navkljub premočni konkurenci zgoraj imenovanega istoimenskega filma? Najprej zaradi tega, ker si režiser Wilfried Steiner ni vzel za vzor filma, temveč je predstavil na deske

ljenja. Od njih bi se mogli naučiti predvsem vztrajnosti v delu. Tudi sestre so doživele v preteklih desetletjih mnoga razočaranja. Saj so delile s koroškimi Slovenci med drugo svetovno vojno tudi usodo pregnanstva. Ko so se vrile, je bila šola v obupnem stanju, gospodarstvo zanemarjeno ter je bilo potrebnih vsestranskih naporov, odpovedi in samozatajevanja, da je nastalo to, kar danes jemljemo kot samo ob sebi umevno, pa vendar ni tako samo ob sebi umevno. Vsega pa nikoli ne bi zmogla le vztrajnost sama. Ta hiša je tudi hiša molitve, premišljevanja, milosti, je hiša bogatega duhovnega življenja.

Zelja po vztrajnosti v dobrem je odlikovala naša dekleta, ko so zapuščala iz leta v leto gospodinjsko šolo v Št. Petru, to vztrajnost v dobrem so skušale gojiti kot matere v družinah. Le tako razumemo, zakaj je bila med koroškimi Slovenci vedno tako živa katoliška in narodna tradicija.

Kot tvorijo sestre s svojimi gojenkami družino v malem, tako smo koroški Slovenci v velikem gledano prav tako družina, ki bi morala urediti svoje življenje po načelih, ki jih uveljavljajo v malem šolske (Nadaljevanje na 4. strani)

vzneseno gledališče. Hitra menjava prizorov lahko velja kot primer razantne inscenacije. Scenograf Matjaž Kralj ni varčeval s scenskimi pripomočki: njegova biblioteka je bila pristni original, medtem ko je njegovo scensko sliko dopolnjevala kostumografinja Evelyn Frankova, katere kostumi in fraki so predstavljali, zlasti v ascotski sceni višek musicala, ko je zbrana vsa odlična družba velikašev. Inscenatorja sta uspešno podprla še koreografka Anna Vaughanova (poročni prizor) in dirigent onkestra Johannes Wetzler in s tem doprinesla svoje k zaokroženi sijajni predstavi.

Glavni delež pri uprizoritvi »My Fair Lady« ima igralski ansambel. Helga Pappuschek kot Eliza Doolittle se je znala prav dobro vživeti v vlogo, ko se izobražuje iz preproste, cestne prodajke cvetic v visoko damo. Kakor hitro si je bila svesta, da ji je tudi avditorij naklonjen, se je njen sopranček sprostil, ki mu sicer manjka obsega, je pa to pomanjkljivost nadomestila s svojo deklitiško lepo zunanostjo in nežnostjo, ki je izzarevala posebno mikavnost. Harald Serafin je igral strogega profesorja fonetike Henryja Higginsa. Bil je preudaren profesor, sila eleganten, pristen Anglež in ne samo kot oseba impozanten. Felix Dvorak je pokazal človeško srce kot polkovnik Pickering, medtem ko je Peter Branoff podal očeta Doolittle igralsko in pevsko odlično. Pa tudi vsa ostala množica nastopajočih, ki jih navaža gledališki list, so bili pri stvari z ljubeznijo in navdušenjem, tako da tudi njih ne smemo pozabiti omeniti, saj so ne nazadnje tudi oni pripomogli k tako lepi izvedbi tega svetovno znanega musicala.

B. L.

Velik uspeh Slovenskega okteta

Na povabilo furlanskega mesta Vidma (Udine) je znani pevski ansambel Slovenski okteti priredil koncert v tamkajšnji dvorani Zanon. Pel je slovenske, jugoslovanske in ruske narodne pesmi. Zbudil je tolikšno navdušenje, da je moral več pesmi ponoviti in na koncu koncerta dodati še pet pesmi. Na istem koncertu je nastopil tudi domači videmski vokalni kvartet Stela alpina. Slovenski okteti in domači kvartet sta za zaključek zapela tudi skupno eno izmed najlepših furlanskih narodnih pesmi, kar je občinstvo sprejelo še s posebnim navdušenjem. Slovenski okteti je ponovno povabljen v Videm konec avgusta.

PREMIERA FILMA »BITKA NA NERETVI« V MOSKVI

Tanjug sporoča, da bo moskovska premiera Bulajčevega filma »Bitka na Neretvi« 29. novembra letos. Premiere se bodo udeležili vsi glavni igralci, med njimi tudi Milena Dravič in Ljubiša Samardžić. Po moskovski premieri bodo »Bitka na Neretvi« — sinhronizirano v Ruščino — predvajal v vseh večjih mestih Sovjetske zve-

SLOVENCİ

doma in po svetu

Univ. prof. dr. Vinko Brumen 60-letnik

Dr. Vinko Brumen se je rodil v decembru 1909 v Ormožu na štajerskem. Po končanem učiteljsku je stopil najprej na pedagoško šolo, od tam na ljubljansko univerzo, k učitelju, svojemu rojaku dr. Karlu Oswaldu, ki je poučeval na tem najvišjem izobraževalnem zavodu klasično filologijo, pedagogiko in kulturno pedagogiko. Univ. prof. dr. Karl Oswald je določil dr. Brumna za svojga asistenta ter je dobil ob neki priliki za svojo seminarsko nalogo o Slomšku svetosavsko nagrado. Delo o »Sv. Savi« je mladi asistent pozneje predložil za svojo doktorsko disertacijo. Zaradi lepih znanstvenih sposobnosti, je dobil stipendijo, da je lahko na londonski univerzi razširil svoje obzore v kulturni pedagogiki in občji pedagogiki. Vrnivši se domov, je stopil kot profesor na srednjo šolo. Za šolarjevo revijo »Cvetje« je priredil Slomškovo knjigo »Blaže in Nežica v nedeljski šoli« ter jo kulturno in zgodovinsko ter pedagoško primerjalno komentiral in ocenil.

Dr. Vinko Brumen je postal tudi »krekolog«, kajti urednik »Zbranih spisov« dr. Janeza Ev. Kreka, Ivan Dolenc, ga je prosil, naj on urejuje nadaljnje zvezke o Kreku, kot odlični kulturni zgodovinar. Tako je izdal en zvezek Krekovih »Zbranih spisov« v domovini, drugega pa je imel že v tisku, ko so mu ga zaplenili Nemci v drugi svetovni vojni in uničili. K sreči je dr. Brumen ohranil še krtačni odtis uvoda, ki ga je pozneje tiskal v Buenos Airesu. Tam je nadaljeval študij o Kreku s političnega vidika, psihologije, pedagogike in drugo, tako da je iz vsega tega nastala monografija o Kreku »Srce v sredini«. (Ta naslov se je izposodil mladi doktor pri Otonu Zupančiču, ki mu je dal naš slavni pesnik to ime.) Po drugi svetovni vojni je prof. Brumen odšel najprej na Primorsko, kjer je položil temelje slovenski gimnaziji in pozneje učiteljsku v Gorici, katerega prvi ravnatelj je postal. Leta 1948 se je umaknil v Argentino. Tam se je ponovno začel uveljavljati kot strokovnjak na svojem področju. Pisal je v »Vrednotah«, »Meddobju«, »Duhovnem življenju« itd. Plod njegovega dela je bila knjiga »Iskanja«, ki je izšla pri Kulturni akciji; končno ga najdemo na katoliški papeški univerzi sv. Klementa, kot profesorja pedagogike in zgodovine filozofije.

101-letnica Antonije Capl

V soboto, 18. aprila, je praznovala 101. rojstni dan, morda najstarejša Slovenka, v Domu upokojencev dr. Jožeta Potrča v Poljčanah, Antonija Capl. Antonija Caplova se je rodila 18. aprila 1869 v Zetalah pri Rogatcu. Vse življenje je delala na kmetiji. Bila je trikrat poročena, in je preživela vse tri može, zatem dva otroka, ki sta umrla že zelo zgodaj ter vse sorodnike, tako da nima več nikogar.

Danes je mama Antonija Caplova še kar pri močeh. Vidi že bolj slabo, a navkljub temu še lahko nekaj časa gleda televizijo, potem pa jo začnejo peči oči. Sliši še kar dobro, tudi sicer ne bolega za nobeno boleznijo. Hodi še sama, ob palici sicer, a vendar še dovolj pogumno. Na zdravila ne da veliko, sicer pa jih ne potrebuje. Močno jo poživijo kakozarček vina. Še zmerom je bistrega duha in je mogoče govoriti z njo o marsičem. Castitljiva mama ni prav nič izbirljiva: hrani se lahko z vsem. Tudi ji ni vseeno, kako je oblačena. Rada ima lepe in čiste obleke in perilo.

Slovenski igralec Stane Sever obvešča javnost

Znani slovenski vrhunski igralec Stane Sever je poslal vodstvu Drame Slovenskega narodnega gledališča v Ljubljani odgovor, v katerem med drugim pravi, da se ne more odzvati vabilu direktorja Drame Tarasa Kermaunerja, naj se znova vključi v delo v ljubljanski Drami. Sever v pismu ugotavlja, da se ne more več vrniti v gledališko življenje.

Zadeva Staneta Severja, ki je svoj čas nadolgo poročal v Delu, zakaj izstopa iz Drame, je dvignila po vsej Sloveniji (v kulturnih krogih) mnogo prahu.

Dr. Rajko Ložar upokojen v ZDA

Šele sedaj smo zvedeli za novico, da je lani 29. avgusta 1969 praznoval v Manituowcu v Združenih državah Amerike svoj 65. rojstni dan dr. Rajko Ložar, direktor mestnega muzeja v tem mestu. Če ravno je naš slavjenec še prav čil in zdrav, je moral 31. decembra lanskega leta, po trinajstih letih službovanja v muzeju, v pokoj. Mestna občina ima namreč sistem obvezne upokojitve, ali compulsory retirement, ko doseže 65 let, kar je dosegel dr. Rajko Ložar avgusta lani.

Gospodu doktorju Rajku Ložarju želimo koroški Slovenci, še posebno pa naš list, obilo božjega blagoslova na njegovi nadaljnji življenjski poti. Bog naj vas ohrani še na mnogo leta v zdravju in sreči, gospod doktor!

GLEDALIŠČE V CELOVCU

Mestno gledališče v Celovcu bo imelo te dni sledeča dela na svojem programu:

PETEK, 8. maja, ob 19,30 Gian Carlo Menotti: Medij (opera v dveh dejanjih) in Giacomo Puccini: Gianni Schicchi (opera v enem dejanju). — SOBOTA, 9. 5., ob 19,30 Frederick Loewe: My Fair Lady (musical). — NEDELJA, 10. 5., ob 15. uri Franz Lehár: Carajević (opereta). — TOREK, 12. maja, ob 19,30: Medij in Gianni Schicchi. — SREDA, 13. maja, ob 19,30: Medij in Gianni Schicchi. — ČETRTEK, 14. maja, ob 19,30: Friedrich von Schiller: Razbojniki (Die Räuber) — premiera te drame.

Mnenje bravcev

EINE KLEINE SPENDE

(Malo spomina na leto 1932)

Preko visokih Karavank sem pred petdesetimi leti opazoval plebiscitno propagando na Koroškem. Zlasti z nemške strani je bilo naslovljenih Slovincem veliko lepih obljub, katere bi danes lahko primerjal čl. 7 drž. pogodbe iz l. 1955, ali pa programu NSKS iz l. 1968. Skoraj zavistno sem si mislil, da se bo Koroškim Slovincem bolje godilo kot pa nam v narodni državi SHS. Vse dane obljube l. 1920 še do danes niso v celoti izpolnjene. Začel sem se bolj zanimati za koroške razmere. Kadar sem v poznejših letih prestopil Ljubelj, me je zbudel napis »Volksschule« v slovenski vasi Št. Lenart v Ljubeljski dolini. V zvezi s tem in več podobnimi napisi na šolah v slovenskih krajih Koroške, mi je še danes v spominu dogodek, ki sem ga doživel 12 let po koroškem plebiscitu na Dunaju, kjer sem l. 1932 obiskoval čevljarsko strokovno šolo. (Glej NT št. 24, 1969.)

Ze v šoli sem opazil sovražno razpoloženje med učenci Hitlerjevih idej do součenca Žida. Na shodu nacionalsocialistov zoper Žide v III. okraju je govornik izjavil, da tudi s Češko in Jugoslavijo nimamo poravnanih računov. V slutnji, da to gibanje ne bo prineslo ne koroškim Slovincem in ne nam nič dobrega, sem sedel neke sobote po pouku v nekem mestnem parku in čital nedeljskega Slovenca. V parku je bilo precej ljudi. Opazil sem mladega gospodiča, nosil je črn frak, na glavi polcilinder in rdečo kravato. Z nabiralno puščico je hodil od klopi do klopi. Ko je prišel do mene, sedel sem na klopi sam, se mi je priklonil in rekel: »Bitte um eine kleine Spende für unsere Grenzdeutschen«. Začuden sem ga vprašal, za katere obmejne Nemce da nabira prispevke. Vljudno mi je pojasnil, da je to za naše Nemce ob jugoslovanski meji na Koroškem in Štajerskem, ki, da so zelo ogroženi od Slovincem, ker jih le-ti hočejo slovenizirati in da zato potrebujejo nemških šol. Ker sem že prej spoznal, da je dunajsko ljudstvo o koroških razmerah zelo malo poučeno, sem gospodiču odgovoril: »Ravno nasprotno je res, kar vi tukaj nevednim ljudem trdite. Jaz sem ob meji doma in poznam razmere oz. kakšnemu pritisku so izpostavljeni ravno Slovenci na južnem Koroškem. Zato vam za vaše namene ne dam nobenega prispevka. Rekel je samo še: »Danke« in odšel. To je le en primer ponarejanja resnice za nepoučeno javnost.

Na svojih izletih največkrat obiščem Koroško, kjer se počutim kot doma. Zato vam, dragi Korošci, želim za petdesetletnico plebiscita 10. X. praznovanje ob mirnem sožitju, uresničitvi vaših upravičenih zahtev, ter da se časi nacizma, ki nas je vse skupaj tako kruto zadel, nikdar več ne povrnejo.

Vaš prijatelj z Gorenjske

Naše vrednote: vera krščanska, beseda slovenske

(Nadaljevanje s 3. strani)

sestre. Kjer koli stojimo v življenju, bi morali biti dosledni in vztrajni. Zastaviti bi si morali naloge, s katerimi bi koristili narodni skupnosti ter večali njen duhovni in idejni potencial. Nadaljevati bi morali v družini z zavestno katoliško in narodno vzgojo, da povežemo od vsega začetka notranji svet otroka in mladega človeka z življenjem Cerkev in naroda. Vedno težje se bodo mogle tudi naše družine znajti v takozvanem modernem svetu. Številne probleme bodo mogle uspešno reševati le, ako bodo stanovite v dobrem. K dobremu pa nas navaja Cerkev s tem, da živimo po veri, da izpolnjujemo božje zapovedi, da gradimo celotno naše življenje — tudi narodno življenje — na krščanski podlagi. Krščanska in narodna miselnost sta bili v našem človeku in narodu od nekdaj med seboj tesno povezani, dopolnjevali sta druga drugo, se med seboj prepletali, nikoli pa ločili.

Mnilo je 25 let, odkar so sestre znova začele delovati. S kakšno močno vero in vztrajnostjo so šle na delo. V tem času 25 let je 1300 deklet v narodni šoli dobivalo svojo izobrazbo in vzgojo. Prvih deset let po vojni je šola doživljala pravi naval. Čutilo se je, kako so ljudje — predvsem stariši — hoteli vrzel, ki je nastala med vojno, izpolniti in poskrbeti svojim hčeram narodno in krščansko vzgojo. Večina bivših

Sončno razpoloženje v Št. Petru

Zaključna prireditev in razstava na gospodinjski šoli

Brez velike reklame se je tudi na letošnji zaključni prireditvi gospodinjske šole v Št. Petru pri Št. Jakobu zbralo ogromno število naših ljudi iz Roža, Gur, Zilje in Podjune. A tudi iz sosednje Slovenije je prispelo mnogo izletnikov in prijateljev šole. Pri obeh prireditvah smo našli nad tisoč ljudi.

3. maj je bil izredno lep dan. Tako so se mogli naši rojaki, znanci in sorodniki, pred začetkom prireditve razgovarjati ob sončnem popoldnevu na dvorišču pred šolo, marsikdo se je sprehajal na vrtu ter si ogledoval naravo, ki se je po dolgi zimi vendar enkrat prebudila in ozelenela. Mnogi pa so si ogledali tudi novo kapelo. Posebna redkost te kapele so dela kiparja in umetnika prof. Goršeta.

Sedaj pa k razstavi! Pred prireditvijo je bilo zelo težko priti v prostore, v katerih so imele dekleta razstavljeni svoja ročna dela in kuharske umetnosti. Gotovo se marsikaj ponavlja iz leta v leto. To velja za vsako šolo. Vendar naj omenimo, da se nam je zdelo, kot da je bila letošnja razstava še s posebno skrbnostjo in ljubeznijo pripravljena. Ne bomo naštevali podrobnosti. Mislili smo si le, koliko so se dekleta naučila predvsem v šivalni, saj je izgledalo, kot da se nahajamo v kakem modnem salonu. Treba bi se bilo le še odločiti za to ali drugo obleko, za ta ali drugi razstavljeni kraj, vezeno in itd., vendar vemo, da so vse to pripravila dekleta seveda zase. Marsikateri prtič z narodnimi motivi bo krasil v bodoče njihov dom. Prava umetnost je bila podoba Baškega jezera. Koliko vbovov z iglo je bilo potrebnih, predno je delo nastalo?

A razstavljeni niso bila le ročna dela, temveč vse, kar si zaželijo dobrega naša usta — oprostite — naš želodec. Le kako so se cedile sline »mesojedom«, potem pa torte! Bilo jih je toliko, da bi si mislil: teh sestre nikoli ne bodo mogle prodati. In vendar se je to zgodilo. Marsikdo, ki si je hotel ogledati razstavo šole po prvi prireditvi, je moral ugotoviti, da so se mize bliskovito hitro praznile. Pa so bile torte zares preveč lepe, da bi jih obiskovalci raz-

stave puščali na mizah. Odpeljali so jih s svojimi vozili domov, kjer je nato družina okušala, kar so jim dekleta spekla. Ali pa je morda kak fant odpeljal torto tudi za kako izvoljenko z namenom, da bi mu kasneje kot žena postregla tudi s takimi sladkimi dobrotami?

No in sedaj k prireditvi! Bila je v novi dvorani gospodinjske šole. Je to ogromna dvorana, kjub temu je moral marsikdo ostati zunaj. Celoten spored prireditve je bil posrečeno sestavljen. Uvodoma so zapela dekleta pod vodstvom profesorja Jožeta Ropitza. Vendar petja tudi med posameznimi točkami ni manjkalo. Pevski program je bil sploh skrbno zasnovan. Poleg narodnih so se vrstile tudi zahtevne umetne pesmi, med katerimi je posebno ugajal psalm. Da sta petje in glasba na šoli v pravih rokah, sta pokazala tudi glasbena vložka, ki sta ju podali na klavirju dve gojenki. Namenoma ne bomo imenovali kakih imen deklet, ker jih je pri prireditvi mnogo sodelovalo in bi zaslužile, da vsako posebej pohvalimo.

Nekaj posebnega je bil tudi nastop naših malčkov iz otroškega vrtca. Tule »cicibanji« so si brezdvomno najbolj osvojili srca gledalcev. Narodni plesi, nastop »kuhara«, deklamacije, akordi študentov-domačinov, vse je užgalo ter izzvalo močno priznanje. Slavnostni govor pa je imel dr. Valentin Inzko. Njegove tehtne misli prinašamo na drugem mestu našega lista.

Tudi glavna točka prireditve — igra — je posredovala vpogled v naše sodobne razmere. Igra je napisala prav za to priliko sestra Salvatora. Na odru smo videli notranje razklano družino, v kateri je zamrla medsebojna ljubezen. Oče in mati razvajata hčerko edinko, vendar hči čuti, da te zunanosti ne morejo nadomestiti resnične ljubezni, ki bi jo mogla posredovati le mati z vernim srcem. Take matere deklet nima. Njena mati želi imeti od življenja čim več, nazadnje zgubi edino hčer. Igra kljub vzgojni tendenci ni bila v pedagoškem oziru vsiljiva ter so se zapletali in razpletali v igri problemi sodobne mladine naravno in prepričljivo.

OBISK PRI SOSEDU

Avstrijsko-jugoslovansko društvo je napravilo v sredo, 29. aprila, obisk v sosednji Mežiški dolini z namenom, da si ogleda tam delo zadnjih petindvajset let gospodarskega in kulturnega napredka.

G. dr. Franc Sušnik, direktor študijske knjižnice in g. Dolinšek, direktor muzeja, sta goste iz Celovca in Št. Vida ob Glini sprejela in pozdravila. G. direktor Sušnik je gostom tolmačil porast gospodarskega podjetja, ki je po ustanovni listini 350 let

stara in je tekom zadnjih 25 letih pod vodstvom direktorja Klančnika podesetorilo število delavcev od 350 na 3500. G. Gregor Klančnik je postal generalni direktor združenih železarn Slovenije in sicer Ravne, Štore in Jesenice s skupnim številom 12.000 delavcev.

Na materialni osnovi pa se dviga kulturna gradnja: Ena gimnazija, sad podviga mladega rodu, ki je dala v času svojega nad dvajsetletnega obstoja nad 1000 maturantov in od teh je končalo že 200 visoke šole in so sedaj zaposleni v raznih poklicih, sedanjim ravnatelj gimnazije pa je tudi podžupan velike ravenske občine.

Na gradu, kjer je bila med drugo vojno gospodinjska šola, je nastala mogočna študijska knjižnica, ki šteje okoli 55.000 knjig, med temi tudi Dalmatinovo biblijo. V hiši so tudi pripravniki prostori za študij, katerih se gimnazijci pridno poslužujejo.

Poleg študijske knjižnice pa je muzej, ki prikazuje dejavnosti Mežiške doline: železarstvo, rudarstvo, gozdarstvo in kmečko folkloro.

Goste iz Celovca in iz Št. Vida ob Glini je pozdravil tudi osebno ravenski župan.

Na planoti poleg gradu pa je po vojni nastalo gimnazijsko poslopje ob udarniškem sodelovanju delavcev, dijakov in profesorjev.

Diči pa vse delo tudi poseben dom za telesno kulturo, športnim igriščem in vlečnico za smučarje pozimi.

Po ogledu kulturnih pridobitev povojnega časa so si gostje ogledali še železarno pod strokovnim vodstvom.

Popoldne pa je obisk veljal Črni, kjer deluje dve leti dobro urejen dom za duševno zaostale otroke za vso republiko Slovenijo. Strokovnjaki se trudijo otroke usposobiti za življenje.

Predsednik avstrijsko-jugoslovanskega društva G. Matija Krasnig, bivši namestnik deželnega glavarja v pokoju, se je v imenu vseh udeležencev toplo zahvalil za prilžnost tega obiska in za gostoljubje in izrekel povabilo v Celovec.

Naše prireditve

VABILO

Gojenke Kmetijsko-gospodinjske šole v Št. Rupertu pri Velikovcu vabijo na

RAZSTAVO
IN ODRSKO PRIREDITEV

Razstava kuharskih in šiviljskih izdelkov bo odprta že v soboto, 9. in v nedeljo, 10. maja, do 16. ure popoldne. Zaključna prireditev pa bo v nedeljo, 10. maja, ob 13.30 (pol dveh) za oddaljene goste in ob 16. uri (ob štirih) za bližnje goste.

Pričakujemo vas, dragi rojaki in rojakinje, zlasti naše domače in vse nekdanje gojenke te šole!

SPREJEM V »KOROTAN«

Slovenski visokošolski dom na Dunaju sprejema do konca maja prijave za študijsko leto 1970-71.

Slovenski visokošolci in visokošolke ter maturanti, ki želijo priti v Korotan, naj se pravočasno prijavijo na naslov:

Korotan
Albertgasse 48, 1080 Wien

ZELEZNA KAPLA

Farna mladina iz Železne Kaple in Podjunska glasbeno-pevska skupina pristrčno vabita na

MATERINSKO PROSLAVO

ki bo v nedeljo, dne 10. maja, ob 11.30 (pol dvanajstih) v farni dvorani v Železni Kapli.

Muzikanti in pevci, ki želijo sodelovati na tej proslavi, naj čimprej pošljejo točen naslov na M. H., Rechberg 30, 9133 Miklavzhof.

BILČOVŠ

Slovensko prosvetno društvo »Bilka« v Bilčovsu vabi na

MATERINSKO PROSLAVO

ki bo v nedeljo, 10. maja, ob 14.30 (pol treh) popoldne in ob 20. uri (osmih) zvečer v dvorani pri Miklavžu v Bilčovsu. Nastopajo: otroci in instrumentalni trio.

RADIŠE

Vljudno vas vabimo na uprizoritev Finžgarjeve drame

RAZVALINA ŽIVLJENJA

v nedeljo, 10. maja 1970, ob pol treh (14.30) popoldne v dvorani, pri cerkvi na Radišah. Gostovali bodo igralci prosvetnega društva iz Besnice. Vse ljubitelje odrske umetnosti vabi društveni odbor.

Po posredovanju Slovenske prosvetne zveze bodo slovenski umetniški film

SAMORASTNIKI

in barvni film o ziljskem štehanju predvajali tudi v naslednjih krajih:

v četrtek, 7. maja, ob 14.30 v farni dvorani v Šmarjeti v Rožu in ob 20. uri v dvorani pri Serecinigu v Slovenjem Plajberku;

v petek, 8. maja, ob 20. uri v Kulturnem domu v Ločah;

v soboto, 9. maja, ob 20. uri v farni dvorani v Škocijanu;

v nedeljo, 10. maja, ob 20. uri pri Schwarzlnu v Pliberku.

Ljubitelji slovenskega filma pristrčno vabljeni!

DOBRLA VES

Zahvala volilcem

Kot prvo naj izrečem mojo najtoplejšo zahvalo naši mladini, ki se je z veliko požrtvovalnostjo in nesebičnostjo vrgla v volilni boj. Plačilo za to njih delo pa ste jim dali vi volilci, ki ste nam izkazali vaše zaupanje s tem, da ste vaše glasove skoroda podvojili. Z naše strani sprejmite obljubo, da se bomo tudi v bodoče trudili, da vas v vašem zaupanju v naše delo ne bomo razočarali.

Kdaj zdravimo metljivo govedo?

Metljivost je razširjena predvsem pri pašnih govedih, pri ovcah in celo pri nekaterih vrstah divjadi. Posamezne primere metljivosti najdemo tudi na višinskih kmetijah, v višini okrog 1500 m.

Bolezen se iz leta v leto pojavlja pri prežvekovalcih povsod tam, kjer so ugodne življenjske razmere za vmesnega gostitelja velikega metljaja, malega blatnega polža. Okužene živali pri izločanju jajčec zajedavca v svojih iztrebkih okužijo polže, pri njih se zajedavec naprej razvija in razmnoži do tako imenovanih metacerkarij, razvojnih oblik, ki jih končno najdemo na travi v velikem številu. Živali se okužijo z omenjenimi oblikami zajedavca, če jih požro na paši ali celo na posušenem senu. Povedati moramo, da govedo mora požreti okrog 10.000 takšnih metacerkarij, da se pri njem razvije okrog 200 metljajev.

Številni rejci metljivost dobro poznajo. Predvsem v zimskem času opažajo pri govedu zmanjševanje prireje, živali postanejo manj živahne, dlaka zgublja svoj prirodni lesk, pričnejo se trajne prebavne motnje, najbolj pogosto driske, nekatere živali zvržejo nedozoreli plod, opažamo pa lahko tudi druge motnje, med njimi se povečuje doba med dvema telitvama, izostajajo zunanji znaki gonjenja in drugo. Posebno pri ovcah so pogosti pogini živali zaradi kronične metljivosti. Pred poginom opažamo pri teh živalih vodeničnost obraza in trebuha, močno hujšanje in slabokrvnost.

Kdaj se bolezen najbolj širi?

Rezultati raziskav so v naših podnebnih razmerah pokazal, da se metljivost pri prežvekovalcih najbolj razširi v jesenskem času, po prvem večjem jesenskem deževju. Suho poletje namreč zavre razvoj zajedavca v polžih, številni polži celo poginejo zaradi izsušitve. Padavinska voda v jeseni pomaga razvojnim oblikam zajedavca v polžih, ki so dozorele že poprej, da zapustijo polže, voda tudi pomaga polžem, da se razkropijo in razmnožijo na širšem področju, pogosto so številni pašniki v jesenskem času tudi poplavljeni. Razumljivo je, da so možnosti za okužbo v tem času velike.

Pri nas na Koroškem

ŠT. PRIMOŽ

V nedeljo, 3. maja, zvečer, je pri nas v št. Primožu gostoval moški pevski zbor iz Zreč pri Slovenskih Konjicah. Voglova dvorana je bila polna in prireditelj je zelo dobro uspela. Ljudstvo je bilo zelo navdušeno in kar niso hoteli nehati ploskati. Pevci pod vodstvom Lada Mohoriča so nam zapeli slovenske pesmi, ki so nas notranje združile, da smo se čutili povezane. Krepki moški glasovi so vse poslušalce zelo navdušili, posebnost pa so se še izkazali solisti. Zbor je izvajal deloma že znane, deloma nove pesmi, ki so pa vse prav dobro uspela. Humorist Miha Jurak pa nas je zabaval, da so se nekateri že kar bali, da bodo popokali. S svojim pravim humorjem je poslušalce spravil vse v najboljše voljo. Nato nam je še glasbeni trio zaigral nekaj poskočnih, tako da so stare in mlade kar zasrbele pete. Večer je žal prehitro minil, zato upamo še na več takih. Tudi naši pevci so že gostovali spodaj v Slovenskih Konjicah in ta dva zbora gojita še dalj časa tesne stike. Takšne kulturne prireditve imajo zelo velik pomen za povezavo med dvema državama, zato pevce iz Zreč že zdaj vabimo, da nam še večkrat zapojejo tu na Koroškem.

Nudimo vam po ugodnih cenah
SIBAU-odklopna vrata (Kipptore)
razne velikosti.

Kletna vrata, pocinkana, po

S 820.-

Vam dobavi na dom trgovina

K. in A. KRIVOGRAD

9143 Šmihel nad Pliberkom

Kako bolezen preprečujemo?

Med najbolj učinkovitimi ukrepi za trajno preprečevanje bolezni je gotovo izsuševanje pašnih površin, ki ga poznamo pod imenom hidromelioracija. S številnimi odtočnimi kanali pomagamo zmanjševati talno vlago na pašniku do te stopnje, da se korenito spremenijo pogoji v kemični sestavi tal. Pogosto meliorirane površine posipamo z živim apnom ali gnojili. Tako zmanjšamo kislost tal in življenjske razmere za razmnoževanje malega blatnega polža niso več ugodne. Med drugimi ukrepi omenjamo ugotovitev, da siliranje okuženega odkosa zagotavlja uničevanje metacerkarij velikega metljaja. Pogosto v svetu uničujejo polže na pašniku z rednim škropljenjem površin. V ta namen uporabljajo modro galico, 6–8 kg na hektar površine, v novejšem času pa pripravke, ki uničujejo polže že v razredčitvah z vodo 1:1.000.000. Med takšnimi kemičnimi pripravki omenjam »Frescon«.

Gotovo je, da sodi zdravljenje metljivih živali med najbolj razširjeno in učinkovito obliko preprečevanja bolezni. V naših rejških in gospodarskih razmerah je to največkrat tudi edina oblika zatiranja bolezni.

Kdaj zdravimo?

Da bi dosegli smotrnost z zdravljenjem in bi razen tega, da uničimo zajedavce pri okuženi živali in zmanjšamo škodo zaradi slabe prireje, preprečili tudi nadaljnjo širjenje

Kako zatiramo plevel v krompirišču?

Pleveli živijo na račun poljščin in vrtnin. Jemljejo jim prostor, vodo, svetlobo, in hrano. Na krompirjevih površinah so pleveli toliko manj zaželeni, ker so neposredni prenašalci bolezni. Krompirjeva plesen je na zapleveljenih površinah močnejša in naredi več škode, kot na čistih nezapleveljenih površinah.

Že vrsto let priporočamo uporabo herbicidov v krompirju. V ta namen uporabljamo herbicide ali na osnovi triazina ali na osnovi uree ali pa kontaktne pripravke. Pri nas uporabljamo predvsem pripravke na osnovi triazina, in sicer gesagard in camparol in pa patoran, ki je na osnovi uree. Učinek pripravkov na plevel je dober, če je zemlja vlažna ali če kmalu po škropljenju dežuje. Vлага je potrebna, da prodré pripravke do sloja korenin plevela. Pripravki zatirajo enoletne semenske plevelce, ne zatirajo koreninskih plevelov kot so: osat, slak, gabez, ščavje itd.

S herbicidi očistimo površine od plevelov, da ni potrebno krompirja okopavati. Priporočamo tako zatiranje: krompir posadimo in zasujemo. Tik pred vzni-

Kaj je arterioskleroza?

Arterioskleroza pomeni proces, v katerem nastajajo v zidovih arterij maščobne plasti v obliki rumenih ploščic, ki jih imenujemo ateromi. V začetni fazi so te ploščice tanjše, njihova površina pa je gladka. Kasneje se zvečajo, površina postaja hrpava in tako ugodno mesto za nabiranje elementov krvi in nastajanje delčkov strjene krvi. V tej fazi se v ateromih odlaga kalcij, ki prežema zidove krvnih žil, da so neelastični in krhki.

Nemogoče je ugotoviti, kdaj se prično pojavljati ateromatozne ploščice. Z metodami, ki jih poznamo danes, jih namreč ni mogoče odkriti. Prevladuje mnenje, da se prične ta proces že zelo zgodaj — že v tridesetem letu človekovega življenja. V drugi fazi razvoja, ko se prično ploščice večati in postajajo neravne oziroma ko jih prične prežemati kalcij, ožijo krvno žilo in tako otežujejo normalni pretok krvi v določenem delu telesa.

Ovisno od mesta, na katerem se pojavijo, in od tega, v kakšni meri zavirajo normalni krvni obtok, lahko povzročijo ateromi različne simptome. Če se na mestu odelbitve pojavi košček strjene krvi, se krvna žila delno ali popolnoma zapre. Tako je prekinjen dovod krvi v ta predel telesa, s tem pa tudi njegova prehrana. Ta pojav imenujemo trombozo in je skrajna posledica arterioskleroze; pojavlja se pa samo v določenem odstotku primerov. Od

bolezni, je potrebno pri zdravljenju upoštevati naslednje:

1. Uničiti moramo metljaje pred njihovo spolno dozoritvijo. V tem času se zajedavci naseljujejo v žolčevodih svojega gostitelja, jetra živila še niso močno prizadeta.

2. V tem času dosežemo z zdravljenjem, da invadirana žival ne izloča jajčec zajedavca in tako obenem bolezen preprečujemo.

Načeloma zato priporočamo rejcem, da okužene pašne živali zdravijo mesec dni po končani paši, pašne in hlevske živali pa je potrebno zdraviti vsaj mesec dni pred pomladansko pašo. Pri zdravljenju je potrebno zajeti vse živali v hlevu, vendar je največjo pozornost potrebno posvetiti mladim živalim, živalim po prvi paši in mladim plemenskim živalim. Pri le-teh še jetra niso močno spremenjena. Zdravilo je pri teh živalih bolj učinkovito, tudi koristi zdravljenja so večje.

Kako je danes z zdravljenjem?

Na trgu danes dobimo zelo učinkovite pripravke, ki pa obenem za žival niso strupeni, ne izločajo se med mlekom in ne spreminjajo vonja in barve mleka in mesa. Med najbolj sodobnimi pripravki je potrebno omeniti »Bilevon« in »Zanil«. Oba pripravka dobimo na trgu v tabletah.

Dr. J. B.

ZA AVTOMOBILISTE:

Poskusi švicarskega zdravnika z vozniki

Vsak avtomobilist pozna pojav, da ga žarometi nasproti prihajajočega voza zaslepijo in da potem, ko je avto mimo, ne vidi nič ali skoraj nič. Nevarno stanje si pri zdravih očeh kaj kmalu spet popravi; gre za prilagodljivost oči menjavajuči se luči in temi. Če te prilagodljivosti ni, govorimo o tako imenovani kurji slepoti.

Po navadi vedo za svojo pomanjkljivost le ljudje z izrazito kurjo slepoto. Ponoči vidijo tako malo, kakor zdrav človek v trenutku, ko stopi iz svetle veže v temno kinematografsko dvorano, se pravi, da njihove oči zaznavajo le obrise. Medtem ko se zdrave oči polagoma privadijo teme, se vid onih drugih v temi niti čez čas ne izboljša. Človek s kurjo slepoto za krmilom na temni cesti je nevaren sebi in drugim, zato ponoči ne bi smel voziti. Glede na stopnjo pomanjkljivosti svojega vida bi storil najbolje, če bi že v mraku prepustil krmilo drugemu. Izjema so seveda dobro osvetljene ceste.

Kurja slepota je lahko prirojena ali pa posledica nezadostnih količin vitamina A. Prirojene ni mogoče zdraviti, druga pa se da ublažiti z ustreznim vitaminsko kuro. Švicarski zdravnik dr. Zimmerli poroča o preiskavah 152 voznikov in voznikov, ki so videli ponoči znatno bolje, potem ko so dva tedna prejeli vsak dan po 150.000 enot vitaminskega preparata. Po vitaminski kuri se je nočna prilagodljivost oči izboljšala od 19 na 67 odst., se pravi, za toliko se je ublažila kurja slepota.

Avtomobilisti z blažjo obliko kurje slepote večinoma niti ne vedo za svojo pomanjkljivost. Morda zato ne, ker ne vedo, kako zdrav človek vidi ponoči, ali pa se je prilagodljivost njihovih oči zmanjševala tako polagoma, da je sploh niso opazili. Pogosto jo odkrijejo po naključju. Na nočnem sprehodu ali med vožnjo po temni cesti začudeni spoznajo, da opazijo drevo, oviro ali kak drug predmet kasneje kakor njihovi spremljevalci. Po mnenju švicarskega zdravnika lahko ljudje z manj izrazito kurjo slepoto po ustreznih kuri vsaj v glavnem odpravijo pomanjkljivost svojega vida. »Ko je pri teh ljudeh vid v temi čez kakega pol leta spet popustil,« pravi dr. Zimmerli, »smo uspešno ponovili vitaminsko kuro.«

krvne žile ali pa se poveča vsebnost maščob v krvi, je ta aktivni proces transporta maščob iz notranjosti krvnih žil nepravilen.

Vsebnost maščob v krvi je odvisna od delovanja različnih organov — žlez z notranjim izločanjem in drugih dejavnikov, ki vplivajo na promet teh sestavin. Vloga nekaterih ženskih spolnih hormonov je posebej vidna. Ženske imajo v času plodnosti, ko je izločanje ženskih spolnih hormonov normalno, manj maščob v krvi, in zato tudi manj arteriosklerotičnih sprememb na krvnih žilah kot moški v isti starosti.

Vsebnost maščob v krvi pa je odvisna tudi od kakovosti in količine maščob, ki jo dobiva organizem s hrano. Sodobna medicina daje temu podatku še poseben poudarek, pri zaščiti pred arteriosklerozo je ta dejavnik na prvem mestu. Iz izsledkov obsežnih raziskav novejšega datuma lahko sklenemo, da način prehrane (vnašanje maščob in živalskih beljakovin) vpliva na količino maščob v krvi. Obstajajo jasni in prepričljivi podatki, da je na področjih, kjer se prebivalstvo hrani pretežno z rastlinsko hrano, mlekom in mlečnimi izdelki, odstotek z arteriosklerozo zelo majhen. Obilna kalorična prehrana z dosti maščobami povzroča povečanje vsebnosti maščob v krvi in pojav arterioskleroze.

Podatki so prav tako pokazali, da majhna telesna dejavnost in kajenje tudi vplivata, se pravi izpodbujata komplikacije v krvnih žilah srca pri arteriosklerozii. Te komplikacije so pogostejše pri osebah, ki pri poklicu veliko sede, redkeje pa med ljudmi, katerih poklici zahtevajo večjo telesno dejavnost.

Verjetno pa je, da to niso vsi dejavniki, ki je njihova vloga pri nastajanju arterioskleroze zelo pomembna. Kljub temu nanje lahko vplivamo, zato svetuje sodobna medicina za zaščito pred arteriosklerozo tole: prehrano z manj maščobami, vzdrževanje idealne telesne teže, telesno dejavnost in nobenega kajenja.

začetne faze pojava ateromov — do teh komplikacij mine navadno nekaj desetletij.

Komplikacije se lahko pojavijo v katerem koli organu ali delu človeškega telesa, ker napada arterioskleroza vse arterije v organizmu. Komplikacije so najpogostejše v krvnih žilah možganov, srca in udov, znane so kot tromboza krvnih žil možganov, ki povzroči mrtvoudnost, kot tromboza srčnih arterij — srčni infarkt, in končno kot tromboza krvnih žil v udih, ki povzroča gangreno, najpogostejše v nogah.

Po podatkih sodobnih medicinskih statistik je tromboza krvnih žil eden od najpogostejših vzrokov smrti. Jasno je, da je zato arterioskleroza eden od problemov, ki mu v medicini posvečajo zelo veliko pozornost. O nastanku arterioskleroze obstajajo številne teorije, toda do danes ni niti ena dala zadovoljiva pojasnila. Drži, da igrajo pri nastanku arterioskleroze vlogo številni dejavniki, tako zunanji kot notranji, ki se med seboj prepletajo.

Do pojava usedanja maščob v zidovih krvnih žil lahko pride zaradi poškodb v zidovih žil ali povečanih količin maščob (lipoproteida, holesterola, fosfolipida in triglicerida) v krvi. Stena krvne žile ni le zid cevi, skozi katero se pretaka kri, ampak je tudi aktivni biokemični kompleks, ki sodeluje pri transportu sestavin krvi iz notranjosti krvne žile proti periferiji. Če se zaradi katerega koli vzroka poškoduje stena

Šport doma in po svetu

NOGOMET

Boj med moštvi za izpad iz lige je zmerom bolj napet

Boj v avstrijski nacionalni ligi postaja zmerom bolj zagrizen, to je, zlasti kar zadeva zadnjih na lestvici, ki jim preti usoda, da bi izpadli iz najvišjega tekmovalnega razreda. Petindvajseto kolo v nacionalni ligi je prineslo deloma senzacionalne izide. Prav zaradi tega lahko pričakujemo v na-

Čeprav je imel igralec Radentheina Weber pred nasprotnikovimi vrati sto odstotno možnost za gol, je ni mogel izkoristiti. Zoga je zletela mimo vrat v aut. S tekme Radenthein proti WSV Rosental. Igra se je končala z zmago Radentajncanov 2:1 (1:0).

slednjih tednih še marsikatero presenečenje na račun nogometnih moštev, ki so v nevarni coni izpada. Tu bi bilo v prvi vrsti omeniti moštvo SK VÖEST iz Linza, ki si je v Dornbachu na Dunaju priboril dve krvavo potrebni točki, ki bosta morda v prihodnosti odločali o usodi tega kluba. VÖEST Linz je premagal Sportklub z rezultatom 1:0 (1:0), slednji si je tako zapravil zadnjo možnost, da bi še ujel prvega na lestvici, dunajsko Avstrijo. S prvo zmago v spomladanski nogometni sezoni je dal FC Dornbirn krepak življenjski znak in verjetno še majhno upanje na obstanek v družbi najboljših: FC Dornbirn je dobil tekmo proti Admir-Energie 1:0 (0:0). Tudi SC Eisenstadt, ki je že v soboto igral v Innsbrucku s tamkajšnjim Wackrom — premagal ga je z rezultatom 3:2 (3:1), je poskrbel za pravo senzacijo. FC Eisenstadt je po tej zmagi dokazal, da bo v naslednjih kolih krepko krojil svojo usodo.

Počasi pada navzdol salzburška Avstrija,

ki je s svojim četrtem porazom zapovrstjo 2:3 (1:3) na domačem igrišču izgubila proti Wattensu iz Tirolske; Salzburžani so zdrknili nazaj na deveto mesto na lestvici, medtem ko se je Wattens s to zmago prerinil v sredino le-te. Sliččen je položaj Rapida, naslednji nasprotnik salzburške Avstrije, ki je že v petek, 1. maja, doživel boleč poraz proti graškemu Sturm (rezultat 2:0) za Sturm). Prav tako je izgubil na Dunaju

graški GAK, ki je moral kloniti dunajskemu Wackru z rezultatom 4:1 (1:1).

Za izpad iz lige prihaja počasi vpoštev tudi celovška Avstrija, kateri je istoimenski klub z Dunaja nasul v mrežo skoraj pol ducata golov; 5:4 (3:1); ta poraz pomeni pravo katastrofo za celovške vijoličaste. Za dunajsko Avstrijo pa je bila ta zmaga še en dokaz, da je nihče več ne more dohiteti in da bo zagotovo avstrijski prvak. Prav tako z lahkoto si je to nedeljo pridobil dve točki linški LASK, ki je visoko porazil Vienno z rezultatom 5:2 (2:1) in si je s to zmago rešil vseh morečih skrbi.

MEDNARODNI NOGOMET

Manchester City — Gornik Zabrze 2:1 (2:0)

Kot tretje angleško nogometno moštvo je postal Manchester City evropski pokalni prvak. V sredo, 29. aprila, je igral v finalu na Dunaju, pred samo sramotno kuliso 12.000 gledalci, proti poljskemu pokalne-

mu prvaku Gorniku Zabrze in zmagal le tesno 2:1. Angleži so bili boljši v prvem, Poljaki pa v drugem polčasu. Škoda, da obe moštvi nista mogli pokazati vsega znanja, kajti na mokrem terenu — deževalo je kot iz škafe — niso mogli nogometaši pokazati vsega znanja. Pač pa smo z napetostjo pričakovali, kaj bo pokazalo poljsko moštvo, ki je imela ta dan najbolj ranljivo točko, to je bil njihov vratar, na katerega račun gresta oba gola. Samo nekaj sreče bi potrebovali Poljaki, pa bi bil rezultat morda drugačen, saj so bili nogometaši Gornika boljši v obvladanju žoge in tehnike.

Chelsea — Leeds U. 2:1 (1:1, 0:1)

Pre več kot 80 tisoč gledalci je v ponovljeni finalni tekmi za angleški pokal v Manchesteru Chelsea po podaljškju z 2:1 premagal Leeds United, ki je dolgo vodil z 1:0. Srečanje je bilo na trenutke zelo ostro in celo grobo; sodnik Jennings se ni najbolje izkazal.

Jugoslovanski nogomet

Tudi jugoslovansko državno prvenstvo se bliža kraju. Oba slovenska zastopnika tekmujeta z menjajočo srečo. Medtem ko se moštvo Maribora ni treba bati, da bi izpadlo iz nadaljnega tekmovanja za državno prvenstvo (ima 23 točk), pa nad ljubljansko Olimpijo še visi Damoklejev meč. Sicer je to nedeljo zmagala v Ljubljani proti zeniškemu Čeliku z rezultatom 2:0 (0:0), a kaj to pomaga, ko ima samo 15 točk in je še zmerom predzadnja. Težko ji bo dohiti ostala predstva, kajti razlika je pet točk do naslednjih.

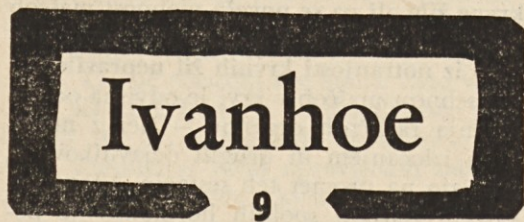

V celovškem »Domu glasbe« je pred kratkim zmagala na tekmovanju popevkarjev amaterjev in jazz ansamblov »Talent 70« mlada beljačanka Helga Yester. Ta uspešna koroška popevkarica poje že štiri leta in je tokrat dobila prvo nagrado s psmijo »Zakaj si prišel spet!«

Z neodločnim rezultatom sta se razšla ASK in Sturm iz Borovelj: 1:1. Vratar ASK Homer je ubranil močan strel boroveljskega napadalca (od leve na desno: Osternig, Homer, Malle, Kalensky in Maurer.)

Walter Scott — Vladimir Levstik:

SEDMO POGlavJE

Položaj angleškega naroda je bil tiste čase dokaj žalosten. Kralj Rihard je bil v tujini, jetnik verolomnega avstrijskega vojvode. Še kraj njegovega jetništva je bil negotov in večina njegovih podanikov, ki so tupeli medtem vsaktero zatiranje, je vedela le malo o njegovi usodi.

Sporazumno s Filipom Francoskim, smrtnim sovražnikom Riharda Levjescrnega, je princ John z vsemi sredstvi vplival na avstrijskega vojvodo, da bi podaljšal jetništvo svojega brata, čeprav mu je bil dolžnik za mnogo dobrot. Hkrati je ojačeval, svojo lastno stranko v državi, da bi mogel v primeru kraljeve smrti izpodbiti nasledstvo zakonitemu dediču Arturju, vojvodi Britanskemu, sinu Rihardovega starejšega brata Geoffreya Plantageneta. Znano je, da je kasneje res izvršil to samozvanstvo. Ker je bil John sam razuzdan, pokvarjen in verolomen, je izlahka pritegnil k svoji stranki vse, ki so se bali Rihardove osvete za kazniva dejanja, izvršena v njegovi odsotnosti, v nameček pa še množico samovoljnih predrznežev, ki so se vračali s križarskih vojn, večji vseh grehot Vzhoda, obubožani, zakrknjeni v zlu in obetajoči si bogato žetev od državljanskih homatij.

K tem vzrokom splošne stiske in skrbi je treba prišteti še neštivilnost hajdukov; pritirani v obup ob trinostvu fevdalne gospode in strogem izvajanju gozdnih zakonov, so se zbirali v velike čete, strahovali šume in pustinja ter kljubovali deželnim sodnijam in gosposkam. A tudi plemiči, ki so se

utrjevali na gradovih in vladali svojim posestvom kakor majhni kralji, so načelovali tolpam, ki niso bile nič manj nasilne in samovoljne od očitnih razbojnikov. Da so plačevali te mezdnike in vzdrževali razkošni sijaj, h kateremu jih je zavajal napuh, so najemali od Židov denar in oderuške obresti so jim glodale imetja nalik žročemu raku, razen ako je slučaj ponudil priliko in so se mogli rešiti s tem, da so pritiskali na svoje upnike s kakim brezvestnim nasiljem.

Pod težo tega nesrečnega položaja je živele angleško ljudstvo kaj grenke dni; še huje pa ga je tlačil strah pred bodočnostjo. Splošno bedo je dopolnila nevarna kužna bolezen, ki se je razširila po deželi; nesnaga, slaba hrana in žalostna bivališča nižjih slojev so jo delala še nalezljivejšo. Pobrerala je marsikoga, v zavajanje ostalim, ker je bil rešen vsega pretečega zla.

Vzlic tej nakopičeni bedi pa je prešinjala misel na turnir, najsijajnejše slavje tistih dni, siromaka in bogatina, prostaka in plemenitnika s podobnim zanimanjem kakor ga čuti sestradan madridski meščan, ki ni maha reala, da bi nasitil svoje, ob misli na bližnjo bikoborbo. Ne dolžnost ne bolezen nista mogla ubraniti mladim in starim, da ne bi drli k takim prizorom. Viteške igre, ki so bile napovedane v Ashbyju v Leicesterki grofiji, so zbujaile občo pozornost. Rečeno je bilo, da nastopajo sami slavni borci v osebni prisotnosti princa Johna. In ko je napočilo tisto jutro, je dnla na borišče ogromna množica ljudstva vseh slojev in stanov.

Pogled je bil nenavadno romantičen. Na robu šume, ki se je primikala k mestu Ashbyju na miljo razdalje, je bila široka ravnica, poraščena s prelepo zeleno travo; z ene strani jo je obdajal gozd, z druge so jo obkrožali raztreseni hrasti, med katerimi je bilo nekaj pravih velikanov. Kraj se je zdel nalašč prirejen za nameravano bojno igro, zakaj tla so se krog in krog polagoma dvigala, na sredi pa je bila ravna, z moč-

nimi palisadami obdana ploskev, ki je merila po dolgem do četrte milje, počez pa nekako polovico manj. Ograjeni prostor je imel obliko zleknjenega štirikotnika, le da so bili vogali zaradi udobnosti gledalcev znatno zaokroženi. Vhoda za nasprotnike sta bila napravljena v severnem in južnem koncu borišča; bila sta zaprta z močnimi lesenimi vrati in dovolj široka, da sta mogla jahati po dva konjenika vstric. Pri vsakih vratih sta bila postavljena po dva glasnika s šestimi trobentači, šestimi spremniki in precejšnjim številom oborožencev, da sta pazila na red in overjala stan bojevnikov, priglašajočih se na viteško borbo.

Na ploščadi nad južnim vhodom je stalo pet bogatih šotorov, okrašenih z rjastočrnimi zastavicami, zakaj take so bile barve petorice vitezov — izzivalcev. Tudi vrvi pri šotorih so bile rjavkastordeče in črne. Pred vsakim šotorom je bil obešen ščit viteza, kateri je imel tam svoj stan, in poleg njega je stal oproda, čudno našemljen za divjaka, gozdnika ali kako drugo fantastično prikazen, ustrezajočo gospodarjevemu okusu in značaju, ki ga je hotel predstavljati med turnirjem.

Srednji šotor je bil dodeljen kot častno mesto Brianu de Bois-Guilbertu, čigar slava in znanstvo z vitezi, ki so priredili današnji turnir, sta bila povod, da so ga izzivalci z navdušenjem sprejeli medse ter ga izzivali za prvaka in voditelja, čeprav se je pridružil šele v poslednjem trenutku. Na eni strani njegovega šotora sta visela ščita Filipa Malvoisina in Reginalda Front de Boeufa, na drugi pa si videl grb Hugh de Grantmesnila, uglednega barona iz okolice, ki mu je bil praded za časa Viljema Osvajalca in njegovega sina Viljema Rdečelasca kraljevski hišnik na angleškem dvoru. Ralph de Vipont, vitez reda Sv. Ivana, ki je imel v Heatherju, medaleč od Ashbyja de la Zouche, nekaj starih posestev, je dobil peti šotor. Položna deset vatlov široka pot je spajala ploščad z vhodom na borišče. Ta pot in ploščad pred šotori sta bili

ograjeni z močnimi palisadami in zavarovani z oboroženo stražo.

Severni dostop na borišče se je končaval s podobnim, trideset čevljev širokim vhom; na koncu je bil velik ograjen prostor za viteze, ki bi se hoteli poizkusiti z izzivalci. Za tem krajem so stali šotori, v katerih so bila pripravljena razna krepčila ter podkovni kovači, orožarji in drugi rokodelci, da bi v potrebi takoj priskočili na pomoč.

Vnanjo stran borišča so deloma obdajale galerije, pogrnjene s tkaninami in preprogami ter obložene z blazinami, da bi dajale plemenitim gledalcem in njihovim damam, ki so jih pričakovali na turnir, tem večjo udobnost. Ozek prostor med temi galerijami in boriščem je bil na razpolago svobodnjakom in drugim gledalcem, kar jih ni bilo čisto nizkega stanu; lahko bi ga primerjali s pritličjem današnjih gledališč. Ostala množica se je zadovoljevala s širokimi, nalašč pripravljenimi rušnatimi klopami, katerim je bil prirodni strmec tal tako ugoden, da so imeli z njih najlepši razgled po galerijah in borišču. Ne glede na te udobne postojanke je sedelo mnogo sto ljudi po vejah dreves, ki so obdajale travnik, in tudi zvonik bližnje vaške cerkve je bil poln radovednežev.

O splošni uredbi je treba le še pripomniti, da je bila ena izmed galerij, na vzhodni strani borišča, ravno nasproti mesta, ki je bilo določeno za boj, nekoliko višja od ostalih in bogateje okrašena; zlasti jo je odlikoval nekak prestol z baldahinom, na katerem je bil izvezen kraljevski grb. Oprode, pažeti in vazali v bogatih opravah so stali okrog tega častnega mesta, namenjenega princu Johnu in njegovemu spremstvu. Na zapadni strani borišča se je vzporajala s kraljevskim odrom druga, enako visoka galerija, morda ne tako sijajna, zato pa gotovo prijaznejša od prvine. Množica pažetov in devojč, najzlaših, kar so jih mogli odbrati, fantastično in veselo napravljenih v zelene in rdeče obleke, je stala okrog prestola, nakitenega z enakimi bar-

DARINA KONC:

Naj te varuje Marija!

Prvi maj... Vso noč je neusmiljeno deževalo in zjutraj je potegnil veter z gor. Ozračje se je ohladilo in sanje o sončnem prvem maju so se razblinile. Vendar pojem na Brezje, prvi maj hočem doživeti pred ljubim oltarjem naše Kraljice, Marije Pomagaj.

Še ob osmih je bil v cenkvi polmrak, kakor da smo v adventu in bomo zdajle pri zornični maši. Orgle so molčale in nihče od romarjev ni začel »Spet kliče nas venčani maj«. V cerkveno tišino se je mešalo šumenje dežja. Na oltarju pa nas je gledala in se nam materinsko blágo in lepo nasmehnila Marija, kot bi hotela reči: »Prišli ste, otroci moji. Ni vas zadržalo neurje ne zvabili vabeči izleti.«

Kljub slabemu vremenu se je že zjutraj nabralo kar precej ljudi. Tudi otroci so bili med njimi. Kdo bi vedel, od kod prihajajo vsi ti ljudje, kakšne želje in prošnje prinašajo s seboj? Na kamnitnem tlaku klečé in molijo. Skoraj vsi so bili tudi pri svetem obhajilu. Čudodelna Marijina slika v bogati luči greje, razsvetljuje in tolaži.

Klečim med množico in molim poobhajilne molitve. Podobico trpeče Kristusove glave imam za znamenje, pa tudi v drag spomin. Kristusov trpeči obraz je dober posnetek velike umetnine in vsako jutro znova mi bože oči, s krvjo in božjo ljubeznijo napolnjene, dvigajo dušo v nov pogum za ipot po solzni dolini.

Tisto jutro je opazoval sveto podobico v moji knjižici tuj deček. Odrgrgal se je od družine, s katero je že zjutraj priromal na Brezje in obstal ob meni. Ne vem, koliko časa je stal ob meni, kdaj in kako se mi je približal. Ko sem ga opazila, je deček s sklenjenimi rokami in velikimi očmi opazoval ob meni sveto podobico. Prav nič ga ni zmotilo, še manj prestrašilo, ko sem ga opazila. Saj, Jezusa sme gledati in moliti povsod, tudi na podobici v mašni knjigi neznane ženske. Če ima Jezusa rad, ga prav gotovo ne bo zapodila ali mu rekla neprijazne besede.

Tuji deček je morda v petem letu. Po obleki in zadržanju sodeč, mora biti s podeželja. Prav gotovo morajo biti njegovi

starši zelo verni, da so z otroki prišli na Brezje ob tako slabem in mrzlem vremenu. S prijaznega, še čisto otroškega obraza sije dečku nenavadna nedolžnost in redka toplá prisrčnost. Ni vsiljiv, toda boječ tudi ne.

Pogledam otroka s sklenjenimi rokami ob sebi in sklonim mašno knjižico. Naj otrok vidi podobico, če mu je tako všeč. Tedaj se deček približa in skloni glavo. Rad bi poljubil trpeč Kristusov obraz. Le kaj misli v tem trenutku nedolžni otrok?

»Imaš rad Jezusa?« sem šepetaje vprašala otroka.

»Da, imam.« je kratko odgovoril.

»Ali ga boš vedno imel, tudi takrat, ko boš velik?«

»Zmeraj. Pri nas imamo vsi Jezusa radi.« je postajal pogumnejši.

»Ali bi rad sveto podobico?«

IVAN ZOREC:

„VENOMER GA ČAKAM...“

Orhovi gorá se v daljavi dotikajo neba; sonce teče po višinah in peče v dolinah se igraje vrtinči ujeto vetreje.

Sredi doline, dolge in široke, se med sadovnjaki skriva tiha domačija in poslušá pesem sončnih dobrav in senčnih tokav.

Na pragu bele hiše stoji postrana mati; desnica ji leži na srcu, z levico si senči pogled, ki tipa do sinjih gorá in še čez...

Vrh klanca, ki se boči v polnočno stran, se je v nebo zagledal človek in se nato napolnil v dolino; senca mu je padala do srede klanca in se požirala bolj in bolj, a ko je več bilo ni, je pred materjo stal zaprašén, truden potnik.

»Pozdravljena, mati!« ji je pobožal velo roko. »Sin, ki se za ljubi kruhek pekli tam notri na koncu sveta, mi je naročil, naj te obiščem in pozdravim.«

»Pridi v sobo, spočij se, o mili poslanec ljubega mi sina!« ga je posajala za mizo in streгла s kruhom in vinom. Glas se ji je tresel od veselja in ginjenosti, oči so ji gorele od ljubezni do sina, ki se je spominja.

»Kako mu je?« je drhtela... »Kako živi?«

»O zelo rad! Tako je lepa,« je zahrepenel otrok.

Prijela sem podobico, jo še enkrat toplo pogledala in darovala tujemu otroku. Zaiskrile so se mu oči, zatresle drobne roke, ko je z obema nesel podobico k ustom v prvi poljub.

»Boglonaj,« sem še slišala in dečka že ni bilo več ob meni. Morda dva metra pred menoj se je iz množice ozrla še mlada žena z ruto na glavi in se mi z zahvalo toplo nasmehnila. Otrok ji pravkar kaže lepo podobico s tmjem prebodene Kristusove glave.

Nič ne vem o ljubem dečku, nič ne želim vedeti. Srečanje pred Marijo ob sveti podobici njenega trpečega Sina je bilo prelepo. Vsakdanje besede bodo morda zaprasiše in amazale drag spomin, ki sem si ga vtisnila v dušo. Poleg mnogih mojih dragih, za katere sem tisti dan molila pred Marijo, je bil tudi nepoznani dečko, kateremu ne vem imena.

O Marija, vodi ga po nedolžni poti...

»Trda tujina mu izžema moči, za tuje dobro se poti — težko, težko živi. O mati, vse dni, vse noči le po tebi hrepeni, vse sanje so mu pisane od lepote iz domače doline...«

»Venomer ga čakam — zakaj ga ni?«

»Kruh ga drži,« je potnik vzhnil in se zleknil po ležišču. »Amerika je polna zlata in — gorja...«

Mati je molče spet šla na prag in se, sloveča ob podboju, tiho jokala in z motnim pogledom iskala v daljavo.

Vrh klanca, ki se vzpenja v večerno stran, se je prikazal potnik in se spustil navzdol; senca mu je šla do podnožja hriba in, ko se je v dolini utrnila, je tuji sel pozdravil ih-tečo mater:

»Mir s teboj, mati!« je sočutno dejal in ji obrisal solze. »Tvoj sin, ki tam daleč daleč plodi bogastvo belih mest, se te v bridkosti spominja in po meni sinovsko pozdravlja.«

Mati od pomnožene bolečine ni mogla govoriti; molče ga je vodila v sobo in mu streгла, kakor je vedela in znala.

ljala ga je številna in pestra družba laikov in svečnikov, kateri niso v živahnosti obleke in veselosti vedenja prav nič zaostajali za svojimi posvetnimi tovariši. Med njimi je bil tudi jorvaulski prior, nagizdan v vsem sijajem, kolikor ga je cerkveni dostojanstvenik le smel pokazati. Njegovi obleki ni manjkalo ne krzna ne zlata in konci njegovih čevljev so tako silno pretiravali nespametno modo tistih dni, da niso bili pravezani h kolenom, ampak kar za pas in mu niso dali vtakniti nog v stremene. To pa je bilo galantnemu opatu kaj malo napoti; še veselilo ga je, da je mogel pokazati svojo dovršenost v jahanju pred vso množico, med katero je bilo toliko lepega spola. Ostalo spremstvo princa Johna je sestajalo največ iz omiljenih poveljnikov njegovih mezdskih čet, grabežljivih baronov, malo-pridnih pridvornikov in nekaterih vitezov Templja in Sv. Ivana.

Tu naj omenimo, da so bili vitezi teh dveh redov sovražni kralju Rihardu in njegovi nasprotniki v vsej dolgi vrsti sporov,* ki so se dogajali v Palestini med Filipom Francoskim in levjesrčnim vladarjem Anglije. Znana posledica te nesloge je bila, da so ostale ponovne Rihardove zmage jalove in njegovi romantični poizkusi, oblegati Jeruzalem, brezuspešni, tako da je rodila vsa slava, s katero se je obdal, zgolj nezanesljivo premirje s sultanom Saladinom. Politiko, ki je vodila njih brate v Sveti deželi, so nadaljevali redovni vitezi na Anglaškem in v Normandiji, družec se s stran-ko princa Johna, zakaj vrnitev kralja Riharda ali nasledstvo njegovega zakonitega dediča Arturja jim nista obetali dobrega.

* V dolgi vrsti sporov: kar se tiče Rihardovih odnošajev s templjarji, se Scott nemara moti. Rihard je templjarjem prodal otok Ciper in ko je moral po križarski vojni zaradi spora s Filipom francoskim in Leopoldom avstrijskim skrivaj zapustiti sveto deželo, je storil to preoblečen v templjarja in na templjarski ladji.

SLOVO

(Za Gospodov vnebohod)

»Od zgoraj dana mi je vsa oblast. Odhajam, vi po svetu razkropite se, v potrpljenju narode učite; trpeti, mreti bodi vaša slast!«

Beseda zadnja komaj izzveni, Gospod v dokaz ljubezni širi roke in zadnjikrat blagoslovi otroke, potem kot dih v sinjino se zgubi.

Zakaj odhajaš, Učenik dobrotni, zakaj slabotne nas pošiljaš v svet, zakaj na nas gradiš, to premišlujem.

»Ne bojte se! Jaz človek sem popotni, ker v vas, po vas jaz sam trpim, razpet na križ, in blagoslovljam, odrešujem.«

(Franc Sodja, »Lesene jagode«)

»Kako se mu godi?« je naposled jeknila, ko se je sel okrepčal. »Ali kaj misli name?« Povedal sem ti, mati, vse sem ti povedal... Vestfalija in Holandija in Francija mu pijo moči in ga glodajo do belih kosti...«

»A jaz ga čakam, čakam — zakaj ga še ni?«

»Kruh — kruh ga drži,« je sel potrdil in legel na pripravljeno posteljo.

Oh, in na pragu bele hiše je spet stala mati z veliko bolečino in ljubeznijo v srcu in čakala sina...

Humor za vesel odmor

Slavni kirurg stoji s svojimi medicinskimi študenti ob postelji nezavestnega bolnika. Kar naenkrat se ta prebudi, odpre oči in, ko zagleda toliko tujih obrazov, pravi še s slabotnim glasom: »Kaj pa hočejo ti idiotje tukaj?«

»Gospodje moji,« pravi profesor navdušen, »stanje pacienta se vidno zboljšuje. Prebudil se je in nas spoznal...«

Stari profesor fizike se vrne po končanem pouku v razred in vpraša: »Ali nisem tukaj pozabil svoj klobuk?«

Dijak: »Gospod profesor, saj ga imate na glavi.«

Profesor: »To me veseli; torej le nisem tako pozabljiv, kot pravijo!«

vami. Sredi zastavic in praporov, na katerih si videl ranjena srca, krvaveča srca, goreča srca, loke, pušče in druga taka obrabljena znamenja Kupidonovega zmago-slavja, je gizdav napis poučeval gledalce, da je ta častni sedež pripravljen za »Royne de la Beauté et des Amours«. Toda nihče še ni slutil, katera bo pri današnji slavnosti predstavljalá »kraljico lepote in ljubezni.«

Pestra množica gledalcev se je gnetla vtem naprej, da bi zavzela svoja mesta, kar pa seveda ni šlo brez hrupnega potezanja za kršene pravice. Nekaj preprirov so prav kratko uredili vojaki, rabeč toporišča svojih bojnih sekir in ročnike svojih mečev kot dobra sredstva za izpreobračanje trmoglavcev. Druge spore, ki so nastajali med višjimi osebami, so poravnavali glasniki, včasih pa tudi tumirska maršala Viljem de Wyvil in Štefan de Martival, ki sta jahala v polni bojni opravi po borišču ter vzdrževala med občinstvom red in mir.

Galerije so se polagoma napolnile z vitezi in plemiči v miroljubnih prazničnih oblekah in dolgih, bogato vezanih plaščih, odražajočih se od živješe in dragocenejše obleke dam, katere so v še večjem številu drle gledat prizor, ki se je zdel vendarle preveč krvav in nevaren, da bi jim mogel pripraviti mnogo užitka. Prillični notranji prostor se je kmalu zalil z imovitimi svobodnjaki in meščani ter ljudmi iz nižjega plemstva, ki se iz skromnosti in siromaštva ali zaradi majavosti svojih naslovov niso upali zasedati višjih mest. Prav med temi je bilo seveda največ prepira za prvenstvo.

»Nejeverni pes!« je rekel star mož, čigar ogoljena tunika je enako zgovorno pričala o bedi, kakor njegov meč, bodalo in zlata verižica o umišljenem dostojanstvu. »Ti, voljeje seme, se drzneš odrivati kristjana in normanskega odličnjaka iz rodbine Montdidier?«

Ta robati oklic ni bil namenjen nikomur drugemu kakor našemu znancu Izaku; v bogatem, s krznom in trakovi sijajno ob-

šitem kaftanu se je pehal, da bi napravil v sprednji vrsti pod galerijo prostor za svojo hčer, krasno Rebeko, ki se mu je pridružila v Ashbyju in se je zdaj držala očeta za komolec, nemalo prestrašena spričo ogorčenja, ki ga je povsod zbujevala njegova držnost. Toda Izak, dasi smo ga videli pri drugi priliki jako plašnega, je dobro vedel, da tu nima za kaj trepetati. Noben pohlepen ali zlo miseln plemič se ni upal storiti Zidu krivice na javnem zbirališču in v prisotnosti ljudi svoje vrste. Na takih shodih je štivil Zide splošni zakon, in če je ta premoale zalegal, se je vedno našlo med občinstvom nekaj baronov, ki so bili iz lastnih sebičnih nagibov pripravljani nastopiti v njih obrambo. V današnjem primeru pa je bila Izakova brezskrbnost še prav posebna; vedel je, da se princ John pogaja z yorškimi Zidi za veliko posojilo in jim hoče v ta namen založiti neke dragulje in posestva. Izakov lastni delež pri tem poslu je bil znaten in trdno se je zanašal, da mu princ, kateremu se je mudilo za denar, v tej zadregi ne bi odrekel svojega varstva.

Vse to je hrabrilo Hebrejca, da je vztrajal pri svojem namenu in pehal normanskega kristjana, ne meneč se za njegovo pokolenje, vero in stan. Pritožbe starega moža pa so zbudile med gledalci nejevoljo. Eden izmed njih, krepak in stasit svobodnjak v zeleni obleki, s srebrnim obramnikom in znakom, ducatom puščic za pasom in šest čevljev dolgim lokom v roki, se je naglo obrnil in z jezno rdečico na zarjavelem obrazu opomnil Zida, naj ne pozabi, da ga je bogastvo, katero si je pridobil z izsesavanjem svojih nesrečnih žrtev, napelo kakor pajka, ki ga je lahko prezreti, dokler ostane v svojem kotu, a tudi pohoditi, ako se drzne na beli dan. Ta nasvet, ki ga je izrekel v normanski francoščini s trdnim glasom in mrkim pogledom, je preplašil Zida in skoro gotovo bi jo bil popihal iz nevarnega sosedstva, da se ni občá pozornost obrnila na princa Johna, ki je tisti mah nenadoma prijahal na borišče. Spre-

Iz nasprotnega razloga je princ John sovražil in preziral tistih nekaj vplivnih saških rodbin, ki so še bivala v Angliji, in ni zane-maril nobene prilike, da jih je žalil in poniževal, dobro vedoč, da nasprotujejo v soglasju z večino angleških občin njemu in njegovim nakamam, ker se boje nadaljnje-ga kršenja svojih pravic in svoboščin, ako bi se opolastil krone vladar z razuzdanim in trinoškim značajem princa Johna.

Na čelu tega sijajnega spremstva, bleščeč se v bagru in zlatu, s sokolom na pesti, pokrit z bogato kozuhovinasto čepico, obrob-ljeno z vencem draguljev, izpod katerega so uhajali dolgi kodrasti lasje in se razsi-pali po ramenih, je plesal po borišču princ John na iskrem sivem kljusaču, glasno se smejoč s svojo veselo družbo in motreč lepe dame na galerijah z vso smelostjo kraljev-skega veččaka.

Vzlic razuzdani predrznosti, spojeni z brezmejno ošabnostjo in brezbriznostjo do tujih čuvstev, ki se je izražala na princčevem obličju, mu vendar ni mogel nihče utajiti prikupnosti, kakršna je lastna odkritim in prirojeno zalim obrazom, umetno uglaje-nim po vsakdanjih zahtevah vljudnosti, a vendar toliko prostodušnim in poštenim, da se zde, kakor bi jim bilo za malo skrivi-vati notranje utripanje duše. Često smatra-jo tak izraz pomotoma za možko odkritost, dasi izvira v resnici le iz objestne brezbriz-nosti lahkomišelnega značaja, zavedajočega se prednosti rodu, bogastva ali kake druge slučajne odlike, ki pa ni v nikaki zvezi z osebnimi zaslugami. Tistim, ki niso zrlí tako globoko — in bilo jih je sto na enega — je razkošnost princčevega rhená (kozuhovinastega ovratnika), njegovega plašča, ob-šitega z najdragocenejšo soboljevino, ma-rokinastih škornjev in zlatih ostrog pa ljubkost, s katero je obračal svojega klju-sača, povsem zadoščala, da so ga obsipali z glasno pohvalo.

Dalje prihodnjič

TV tedenski program TV

RADIO CELOVEC

NEDELJA, 10. 5.: 7.00 Duhovni nagovor — 5 pesmijo in glasbo pozdravljamo in voščimo. — PONEDELJEK, 11. 5.: 13.45 Informacije — Glasbena lojtrica od nas do vas — Za našo knjižno polico. — TOREK, 12. 5.: 13.45 Informacije — Kaj so to za eni fantje, ki tak' lepo pojejo... (Moški oktet tovarne „Sava“) — Športni mozaik. — SREDA, 13. 5.: 13.45 Informacije — Revija slovenskih popevk — Našim mladim poslušalcem. — ČETRTEK, 14. 5.: 13.45 Informacije — Po sledih starih šeg in navad na Koroškem: O števnanju v Ziljski dolini. — PETEK, 15. 5.: 13.45 Informacije — Skladbe slovenskih skladateljev: Ivan Šček: 7 slik za klavir — Iz koroške literarne delavnice. — SOBOTA, 16. 5.: 9.00 Od pesmi do pesmi — od srca do srca. — 14.00 Narava — barometer.

AVSTRIJSKA TELEVIZIJA

SOBOTA, 9. maja: 16.15 Za otroke od 5. leta dalje: „Hišica“ — 16.40 Za mladino od 14. leta dalje: Klub Beatlov — 17.10 Za družino: Seržant Preston „Ni bila nesreča“ — 17.35 Nova linija — 18.00 Tedenski magazin — 18.20 „Valentin“, lahko noč za najmlajše — 18.25 Kultura — aktualno — 18.50 Dober večer v soboto... reče Heinz Conrads — 19.16 ORF danes zvečer — 19.30 Čas v sliki s tedenskim komentarjem Huga Portischa — 20.06 Šport — 20.15 „Častni gost“, prenos bavarskega radia; burka Georga Lohmeirja — 21.55 Šport — 22.25 Čas v sliki — 22.40 „Sled pelje v pristanišče“, kriminalni film.

NEDELJA, 10. maja: 14.45 do 15.15 Velika nagrada Monaca (evrovizija) — 15.15 Za otroke od 6. leta dalje: „Obuti maček“ — 15.45—16.15 Velika nagrada Monaca: Avtomobilske dirke — 17.15 Za otroke od 6. leta dalje: „Čarobni klubok“ — 17.25 Za otroke od 11. leta dalje: Film za te — 18.00 Marianne Schönauer bere za materinski dan — 18.25 „Valentin“, lahko noč za najmlajše — 18.30 Pogled z okna Reka Inn — 19.00 Čas v sliki — vprašanje tedna — 19.30 šport — 20.10 Beseda v nedeljo zvečer — 20.15 „Takšna je bila mati“, prenos iz gledališča v Hamburgu — 21.50 Dunajski filharmoniki pri vaji in na koncertu — 22.55 Čas v sliki.

PONEDELJEK, 11. maja: 18.00 Znanje — aktualno — 18.20 „Valentin“, lahko noč za najmlajše — 18.25 Avstrija — slika — 18.50 Zaljubljen v čarovnico — 19.16 ORF danes zvečer — 19.30 Čas v sliki — 20.06 Šport — 20.15 Mož s kovčkom: Spomini dr. Mazasa — 21.00 Boks — 22.00 Čas v sliki — 22.15 Politični portret: dr. Hermann Withalm.

TOREK, 12. maja: 18.00 Walter in Connie: Tečaj angleškega jezika — 18.20 „Mihela in Florjan“ lahko noč za najmlajše — 18.25 Kultura — aktualno — 18.50 Pustolovščine Chevaliera de Reccija — 19.16 ORF danes zvečer — 19.30 Čas v sliki — 20.06 Šport — 20.15 Avstrijsko stoletje (5. nadaljevanje):

Mayerling — 21.25 Udarec na udarec. Glasba šestdesetih let — 22.40 Čas v sliki.

SREDA, 13. maja: 10.00 Televizija v šoli: Gost pri Rudolfu Heinzu — 10.30 Resna knjiga ali listi z datumi — 11.00 Program za delavce: „Sled vodi v pristanišče“ — 12.35 Boks — 16.30 Za otroke od 6. leta dalje: „Mississippi in čarobna jabolka“ — 17.10 Za otroke od 11. leta dalje: Kdo dela z nami? — 17.35 Podjetje nosorog; filmsko poročilo — 18.00 Tečaj francoskega jezika — 18.20 „Mihela in Florjan“, lahko noč za najmlajše — 18.25 Avstrija — slika — 18.50 Kuhinja v televiziji — 19.16 ORF danes zvečer — 19.30 Čas v sliki — 20.06 Šport — 20.15 Panorama s Teddyjem Podgorskym — 21.15 „Sebi najbližji“, igra — 22.25 Čas v sliki.

ČETRTEK, 14. maja: 16.00 Televizija v šoli: Kaj lahko postanem? 10.30 Japonska — 11.00 Vem, komu zaupam — 11.30 Mali svet velikih čudežev — 12.00 Gost pri Frideriki Mayröcher, Ernstu Jandlu, Gerhardu Ruhmu — 18.00 Dobrodošli v Italijo: Tečaj italijanskega jezika za začetnike — 18.20 „Mihela in Florjan“, lahko noč za najmlajše — 18.25 Šport — 18.50 Policijski radio kliče: „Srečanje v Parizu“ — 19.16 ORF danes zvečer — 19.30 Čas v sliki — 20.06 Šport — 20.15 „Zlati strel“, prenos iz Hamburga — 21.45 Jour de fixe z Wolfgangom Krausom — 22.45 Čas v sliki.

PETEK, 15. maja: 10.00 Televizija v šoli: Več kot zlato in dragulji — 10.30 Avstrijska državna pogodba — 11.00 Program za delavce: Zadnja ljubezen prestolonaslednika Rudolfa — 18.00 Zeleni svet:

RAZNE ZANIMIVOSTI

NAFTOVOD MED RDEČIM IN SREDOZEMSKIM MORJEM

Naftovod, ki je speljan od izraelskega rdečemorskega pristanišča Eilat do pristanišča Askalon ob Sredozemskem morju, je začel v začetku februarja obratovati. Dolžina tega naftovoda znaša 260 km. Dokončna pretočna zmogljivost tega izraelskega naftovoda je predvidena s 40 milijoni ton nafte letno, vendar pa bodo v prvem letu mogli prečnpati komaj tretjino te količine.

GIBANJE BLAGOVNE MENJAVE MED AVSTRIJO IN ITALIJO

Avstrija je v letu 1969 izvozila v Italijo raznega blaga v skupni vrednosti 6,3 milijarde šilingov, nasproti 5,3 milijarde v l. 1968. Sočasno pa je vrednost avstrijskega uvoza iz Italije dosegla 4,8 milijarde nasproti 4,6 milijarde šilingov v predhodnem letu. Pretežni del avstrijskega izvoza, in sicer 55 %, je tudi lani odpadel na žagan les in teleta. Zaradi stank v italijanski metalurški industriji pa se je povečal tudi avstrijski izvoz železa in jekla, aluminija, nekaterih orodnih strojev, raznih aparatov, farmacevtskih proizvodov, sintetičnega materiala in še raznega drugega blaga. Povečanje italijanskega uvoza iz Avstrije je treba delno pripisati tudi revalvaciji zahodnonemške marke.

JUGOSLOVANI NA DELU V AVSTRIJI

Kakor kaže, se bo letos število tujih delavcev, ki jih bo sprejela Avstrija, še povečalo. O tem se pogajajo v Avstriji združenja industrijcev in strokovni sindikati. Predstavniki prvih ugotovijo in prijavijo svoje potrebe, sindikati pa na podlagi statistike o zaposlitvi doženejo, na kakšno število morejo pristati v posameznih strokah. Tako se na podlagi dogovora med predstavniki delodajalcev in delojemalcev določijo delni kontingenti za posamezne stroke, ki skupaj tvorijo celotni kontingent, o katerem sklepa vlada. Avstrijske potrebe po tujih delavcih in bodoči kontingenti najbolj zanimajo Jugoslovane, ki jih je med tujimi delavci v Avstriji daleč največ, med njimi pa posebno iz obmejnih pokrajin severnovzhodne Slovenije.

Medtem ko je bilo leta 1968 v Avstriji zaposlenih 58.083 tujcev, jih je bilo lani 64.166, med njimi kar 48.253 Jugoslovancev; od ostalih je bilo 8240 Turkov, a iz Italije je 868. Poučna je tudi zaposlitev tujih delavcev v posameznih panogah, ki ka-

+

V krščanski žalosti sporočamo vsem sorodnikom, znancem in prijateljem žalostno vest, da je naš skrbni oče, tast, stari oče, praded, brat, stric in svak, gospod

FRANC ŠKOFIČ

pd. ŠTERN V ČARČAH

v nedeljo, dne 3. maja 1970, po hudi, potrpežljivo prenašani bolezni v 83. letu starosti dobro pripravljen za večnost s tolažili sv. vere, odšel k Stvarniku po zaslužen plačilo.

Našega dragega pokojnika smo spremili iz hiše žalosti v torek, 5. maja, ob 14.30 uri in ga po sv. maši zadušnici v Šmarjeti položili na tamkajšnjem pokopališču k zadnjemu zemeljskemu počitku.

Dušo blagega očeta priporočamo v pobožen spomin pri sv. daritvi in v molitvi.

Čarče, Velikovec, Loče, Vogle, Sinča ves, 3. maja 1970.

V veliki žalosti:

Jakob, sin-župnik; Fridej, Viktor, Lencej, Herman, Ani in Mici, otroci; Herman, brat; Ana, sestra, v imenu vseh sorodnikov.

Novo iz poljedelstva — 18.20 „Mihela in Florjan“, lahko noč za najmlajše — 18.25 Avstrija — slika — 18.41 Oddaja avstrijskega sindikata — 18.50 Očarljiva Ivanka — 19.16 ORF danes zvečer — 19.30 Čas v sliki — 20.06 Šport — 20.15 Komisar: „Mrtve oči“ — 21.15 Časovni potek dogodkov — 22.15 Čas v sliki.

že njihov pomen za avstrijsko gospodarstvo. Tujih delavcev je bilo leta 1969:

v gradbeni industriji 22,3 odstotka,
v kovinski industriji 16 odstotkov,
v tekstilni industriji 11,2 odstotka,
v tujskoprometni 11,9 odstotka,
v ostalih panogah (na pr. v poljedelstvu) 38,6 odstotka.

Iz tega je moč sklepati, da jemlje Avstrija jugoslovanskemu gospodarstvu tudi mnogo strokovno usposobljenih delavcev.

VISOKO ŠTEVILO TUJIH NOČITEV V AVSTRIJI

V l. 1969 so v Avstriji zabeležili 70,6 milijona nočitev inozemskih turistov, kar je za 4,7 % več kot v predhodnem letu. Pretežno število nočitev so zabeležili pri Nemcih, namreč 38,8 milijona. Daleč za Nemci so po številu nočitev Nizozemci, ki so jih imeli 2,8 milijona, zatem Angleži s poldrugim milijonom nočitev. Pri Francozih je bilo zabeleženo 926.000 nočitev, pri Švicarjih 673.000, pri Italijanih pa 437.000. Povprečno trajanje bivanja posameznega inozemskega turista je lani znašalo 6,3 dneva.

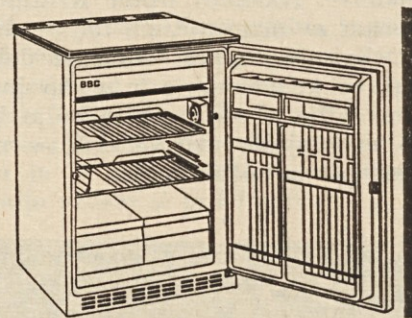
V AMERIKI KRITIZIRAJO NIXONA ZARADI POMOČI KAMBODŽI

Nixonov sklep, da dobavi orožje kambodži vladi generala Lon Nola, je vzbudila v ZDA veliko zaskrbljenost. Voditelj opozicije senator Fulbright je napovedal ustanovitev preiskovalne komisije, ki bo obiskala Kambodžo in preučila tamkajšnji položaj. Po drugi strani pa se je zunanji minister Rogers na zahtevo zunanje-politične komisije senata obvezal, da bo komisiji poročal o novem položaju na Indokini.

Nixonova teza, da je Kambodža »žrtev komunistične agresije«, ni prepričala ameriških političnih opazovalcev, ki v številnih uvodnikih v ameriških časopisih kritizirajo predsednikov sklep. Komentatorji opozarjajo predvsem na nevarnost razširitve vojne na ves polotok.

KATERI HRKAČ JE KRIV?

Vrhovno sodišče Srbije je razveljavilo smrtno obsodbo, ki jo je izreklo sodišče v prvi instanci proti 22-letnemu Miljenku Hrkaču, ki je bil obdolžen, da je izvršil atentat v beograjskem kinu in na železniški postaji. (Pri teh atentatih je bila ena smrtna žrtev, v kinu pa je neko dekle izgubilo obe nogi). Vrhovno srbsko sodišče domneva, da je atentat izvršil Hrkačev brat.

„Senzacionalna cena“
BBC - HLADILNIK, 135 lt.

že od **S 1.690.-**

od vaše

KAUFHOF - VELETRGOVINE

VALENTIN in ANGELA Blažej

PLIBERK-BLEIBURG

Tel. 04235 — 394 (Dauerruf 302)

Damska moda

Scheibel

v veliki izbiri v strokovni trgovini

Klagenfurt-Celovec, Kramergasse 11
Telefon 83 3 95

VES GRADBENI MATERIAL, kot npr. čistilne vodne naprave, betonske izdelke, ureditev ponikovalnih jam in LECA-izdelke — tudi na obroke — ugodno dobavi

FERLACHER BETONWERK

J. PAGITZ, Ferlach—Borovlje

Telefon 042 27 / 375

(Dostavljamo tudi ob sobotah!)

Cvetlice za

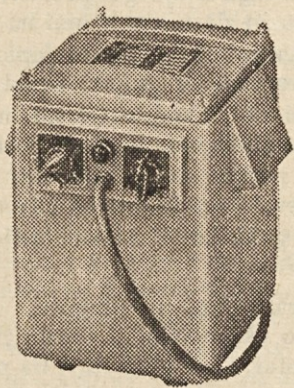
MATERINSKI DAN

kot vedno v

Cvetličarni SCHILCHER

Obrat: Klagenfurt-Celovec,
Kraßnigstr. 33, tel. 85 9 22

Prodajalni: Celovec,
Benediktinerplatz
St. Veiter Straße 44
(nasproti deželne bolnice)

ERWO - NAPRAVE ZA VARJENJE (Schweißgeräte)

že za **1440.- S**

pri Rutarju v Dobrli vesi.

Podjunski trgovski center
Bratje RUTAR & Co.

Dobrila ves - Eberndorf

Telefonska številka 04236-281

Naš tednik

Izhaja vsak četrtek. Naroča se na naslovu: „Naš tednik“, Celovec, Viktringer Ring 26, 9020 Klagenfurt. — Telefon uprave 82-6-69. — Telefon uredništva in oglasnega oddelka 84-3-58. Naročnina znaša: mesečno 10.— šil, letno 100.— šil. Za Italijo 3400.— lir, za Nemčijo 24.— DM, za Francijo 30.— ffr., za Belgijo 300.— bfr., za Švico 25.— šfr., za Anglijo 3.— f. sterl., za Jugoslavijo 60.— N din, za USA in ostale države 7.— dolarjev na leto. — Lastnik in izdajatelj: Narodni svet koroških Slovencev. — Odgovorni urednik: Janko Tolmajer, Radiše, p. Zrelec. — Tiska Tiskarna Družbe sv. Mohorja v Celovcu, Viktringer Ring 26.